

Tervetuloa väkivallan puheeksiottokoulutukseen

Kouluttajina:
Erityisasiantuntija Lotta Hällström
Kehittäjäasiantuntija Kati Aitkoski

VANTAAN
TURVAKOTI RY

OSA 3

Välineitä väkivallan käsittelyyn

&

Palvelupolku Vantaan ja
Keravan hyvinvointialueella

VANTAAN
TURVAKOTI RY

Lähisuhdeväkivallan interventio

1. Ilmiön tunnistaminen
2. Puheeksiotto
- 3. Turvallisuudesta huolehtiminen**

Mikä on sinun kosketuspintasi väkivallan ehkäisytyöhön?

Korjaavan työn palvelut

Tuki kokemuksista selviämiseen

Varhaisen tuen palvelut

Väkivallan jatkumisen ehkäiseminen

Apu akuutissa tilanteessa

Väkivallan tunnistaminen, tilanteen kartoittaminen sekä tuen tarjoaminen ja palveluohjaus

Riskitekijöiden tunnistaminen, riskien vähentäminen

Ennalta ehkäisevät palvelut

Suojaavien tekijöiden vahvistaminen, turvallisuuden lisääminen

Mitä teen kun kohtaan lähisuhdeväkivaltaa työssäni?

PYSÄHDY.

Kuuntele.

Kysy lisää.

ÄLÄ KIIREHDI.

Asiakkaan kertoma tilanne on todennäköisesti jatkunut jo kauan eikä sitä ratkaista yhdellä istumalla. Väkivallasta kertominen on vasta ensimmäinen askel ja irtautumisprosessi voi olla pitkä ja mutkikas.

Vältä olettamuksia ja syylistävää asennetta.

Erota haastavat vuorovaikutustilanteet väkivallasta.

Väkivalta vai konflikti ?

Mitä seuraa, jos tilanne tunnistetaan väärin?

Asiakas jää ilman tarvitsemaansa apua

Väärä tulkinta voi johtaa väärään reagointiin ja jopa pahentaa tilannetta

Väkivalta

Vakavaa, toistuvaa väkivaltaa, johon liittyy mm. pelkoa sekä valtaepätasapaino, jota ei voi korjata. Tekijä ei kadu tai ota vastuuta teostaan, syyttää toista.

Kokemus kietoutuu persoonaan ja voi aiheuttaa kehityksellinen trauman. Ei riittävästi suojaavia tekijöitä. Ihminen oireilee.

Traumatyön tarve

Konflikti

Tasa-arvoinen vuorovaikutussuhde, ja konfliktissa vähintään kaksi aktiivista ja vastuullista osapuolta.

Suojaavia tekijöitä on, mutta ihminen on haavoittuvassa asemassa ja riski myöhemmin ilmeneviin ongelmiin on olemassa.

Jonkun muun avun tarve

Väkivallan tilannekartoitus pähkinänkuoressa

1. Onko vaara välitön JA vakava?

2. Koskeeko väkivalta lasta tai perhettä, jossa on lapsia?

• **Kyllä**

Jos vaara on vakava ja välitön, ota yhteyttä hätäkeskukseen (112) ja toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.

• **Ei**

Siirry kysymykseen numero 2

• **Kyllä**

Ota viipymättä yhteyttä lastensuojeluun tai sosiaali- ja kriisipäivystykseen.
Konsultoi poliisia ennen mahdollisen tutkintapyynnön tekemistä.

• **Ei**

Tee tarkempi kartoitus ja turvasuunnitelma, MARAK-riskinarvio ja palveluohjaus.
SHL:n mukainen huoli-ilmoitus mahdollinen.

Muista ilmoitusvelvollisuutesi: LS/SHL ja poliisi.

Muista Haipro-työturvallisuusilmoitus, jos kohtaat väkivaltaa tai sen uhkaa asiakkaan taholta.

Väkivallan ehkäisytyön prosessi kun vaara **Ei** ole välitön ja vakava

LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYTYÖN PROSESSI

Luo kiireettömyyden
tuntua kohtaamisiin.

HÄTÄTILANTEISSA
SOITA 112.

OHJAA ASIAKAS SAATTAEN VAIHTAEN
TILANTEeseen PARHAITEN SOVELTUVIEN
PALVELUIDEN PARIIN.

LASTENSUOJELU HUOLEHTII LAPSEN TARVITTAESSA
LÄÄKÄRIN TUTKIMUKSIIN

PARISUHDEVÄKIVALTATILANTEISSA ARVIOI MARAK-PROSESSIN TARPEELLISUUTTA

MUISTA ILMOITUSVELVOLLISUUTESI

JOS KYSEESSÄ LAPSIPERHE, OTA YHTEYTTÄ LASTENSUOJELUUN
KONSULTOI POLIISIA ENNEN TUTKINTAPYYNNÖN TEKEMISTÄ.
TEE AIKUISESTA SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAINEN ILMOITUS

OTA YHTEYTTÄ LAPSEN HUOLTAJIIN VASTA KUN SE ON ARVIOTU TURVALLISEKSI

TEE TILANNEKARTOITUS JA ARVIOI RISKIÄ

TEE TURVASUUNNITELMA YHDESSÄ ASIAKKAAN KANSSA

DOKUMENTOI HUOLELLISESTI
MUISTA
TIETOJEN SALAAMINEN

D
O
K
U
M
E
N
T
O
I

K
O
N
S
U
L
T
O
I

KONSULTOI TARVITTAVIA TAHOJA

PYYDÄ TYÖPARI

OTA TURVALLISUUS JA VÄKIVALTA PUHEEKSI

**LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYTYÖN PROSESSI TYÖNTEKIJÄN
NÄKÖKULMASTA**

**TEE TILANNEKARTOITUS JA ARVIOI RISKIÄ
TEE TURVASUUNNITELMA YHDESSÄ
ASIAKKAAN KANSSA**

Tilannekartoitus

Laajan kartoituksen tekemiseen voit käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen **Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta**, joka löytyy THL:n nettisivuilta.

Jos asiakas vastaa myöntävästi suodantinkysymyksiin 2 tai 3, siirrytään tarkempiin kartoituskysymyksiin.

Lomake on kaksiosainen. Kysymysten jälkeen seuraa sivu, jossa arvioidaan väkivaltakokemusten vaikutuksia sekä avun ja hoidon tarvetta.

Asiakkaan/potilaan nimi: _____ (Hetu: _____ - _____)
Toiminta-/hoitoyksikkö: _____
Työntekijä: _____
Päivämäärä: _____

Suodatinkysymykset

- 1 Onko Sinuun kohdistunut lähisuhteissasi* jossakin elämänvaiheessa fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa tai kaltoinkohtelua?
Kyllä Ei
- 2 Vaikuttaako kokemasi väkivalta edelleen terveyteesi, hyvinvointisi tai elämänhallintaasi?
Kyllä Ei
- 3 Onko lähisuhteissasi tällä hetkellä fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa tai kaltoinkohtelua?
Kyllä Ei

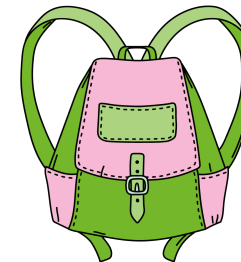
Jos kysymyksiin 2 tai 3 on vastattu KYLLÄ, kysy seuraavat kartoituskysymykset:

Kartoituskysymykset

- 1 Millaista lähisuhdeväkivaltaa olet kokenut?
 fyysistä väkivaltaa (esim. tönäminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, pään hakkaaminen, raapiminen, repiminen, ravistelu, ampuma- tai teräaseen käyttö, fyysisellä väkivallalla uhkailu)
 henkistä väkivaltaa (esim. alistaminen, arvostelu, nimitely, halveksunta, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, voimakas mustasukkaisuus, eristäminen, tavaroiden hajottaminen, kotieläinten vahingoittaminen tai jollakin näistä tai esimerkiksi itsemurhalla uhkaaminen)
 seksuaalista väkivaltaa (esim. raiskaus, raiskauksen yritys tai seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalisella väkivallalla uhkailu, seksuaalinen halventaminen, pornografiaan pakottaminen, ehkäisyväikkeen käyttöön kieltäminen, aborttiin pakottaminen, seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen)
 kaltoinkohtelua tai laiminlyöntiä (esim. lapsen, vanhuksen tai vammaisen jättäminen vaille hoitoa, apua tai huolenpitoa tilanteissa, joissa hän on ollut niistä riippuvainen, toisen ihmisen vahingoittaminen lääkkeillä, päihteillä, kemikaaleilla tai liuottimilla)
 taloudellista väkivaltaa (esim. itsenäisen rahankäytön estäminen, taloudelliseen päätöksentekoon osallistumisen estäminen tai pakottaminen omien rahojen antamiseen toisen käyttöön, taloudellisella väkivallalla uhkailu tai kiristäminen)
 kulttuurista tai uskonnollista väkivaltaa (esim. uskonnolliseen vakaumukseen pakottaminen, väkivallalla uhkaaminen tai sen käyttö uskontoon tai kulttuuriin viittaamalla, kuten ns. kunniaväkivalta, uskontoon liittyvillä asioilla uhkailu)
- 2 Milloin olet viimeksi ollut kuvailemasi lähisuhdeväkivallan kohteena?
vuorokauden viikon kuukauden vuoden sisällä joskus aiemmin
- 3 Kuinka usein olet joutunut lähisuhdeväkivallan kohteeksi?
vain kerran useita kertoja toistuvasti jatkuvasti
- 4 Kuka tai ketkä ovat olleet väkivaltaisia Sinua kohtaan?

- 5 Tämä kysymys kysytään vain, jos lähisuhdeväkivaltaa on tällä hetkellä.
Onko perheessasi alaikäisiä lapsia, jotka ovat altistuneet väkivallalle?
Kyllä Ei
- 6 Tämä kysymys kysytään vain, jos asiakas/potilas on raskaana.
Onko puolisisi kohdistanut Sinuun väkivaltaa raskauden aikana?
Kyllä Ei

* Lähisuhteella tarkoitetaan asiakkaan/potilaan perhe-, sukulaisuus- tai seurustelusuhdetta tai muita näihin rinnastettavia riippuvuusuhdetta tai erityisen läheisiä ja tunnettuja ihmisiä.

Turvasuunnitelma on hätäensiapua

- Turvasuunnitelman voi käydä läpi vapaasti keskustellen tai esimerkiksi THL:n nettisivuilta löytyvän ”Henkilökohtainen turvasuunnitelma” -lomakkeen avulla
- **Tilanteiden ennakointi ja toiminnan suunnittelu vaaratilanteita varten** on turvasuunnitelman ydintä
- Turvasuunnitelmia on yhtä monta kuin ihmistäkin - sen on tarkoitus olla **henkilökohtainen** ja siksi se **tehdään yhdessä asiakkaan kanssa**
- Turvallisuutta voi suunnitella väkivaltaa kokeneen mutta myös väkivaltaisesti käyttäytyneen henkilön tai lapsen kanssa!
- **Maahanmuuttajataustaisten** kanssa työskennellessäsi varmista, että asiakas on tietoinen turvakotipalveluista, muistaa hätänumeron ja osaa tarvittaessa tavata nimensä ja henkilötunnuksensa.
- Pakolaistaustaisten kanssa muista myös selvittää **ihmiskaupan** mahdollisuus.

Turvasuunnitelma on hätäensiapua

- Jos käytät lomaketta apuna turvasuunnitelman tekoon, **varmista aina asiakkaalta, onko hänen turvallista ottaa lomake mukaansa**
- Joskus turvallisuutta edistävät toimenpiteet, kuten valmiiksi pakattu reppu, voivat aiheuttaa välitöntä vaaraa. **Käykää tällöin vain suullisesti läpi, mitä on tarpeen valmistella etukäteen.**
- Taksin tai turvakodin numero voidaan tarvittaessa kirjoittaa niin pienelle lapulle, että se on helposti piilotettavissa paikkaan, josta sitä ei voida löytää.
- **Turvakotiin voi hätätapauksessa lähteä taksilla myös ilman rahaa** - ensisijaista on aina hengen ja terveyden turvaaminen
- Kun teet turvasuunnitelmaa maahanmuuttajataustaisen ihmisen kanssa, käytä tarvittaessa **tulkkia**. Puhu selkein, konkreettisin käsittein ja keskity turvallisuuden varmistamisen kannalta oleellisimpiin asioihin.

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Henkilökohtainen turvasuunnitelma (1)

Turvasuunnitelma auttaa Sinua ja lapsiasi ennakoimaan väkivaltilanteita, vahvistamaan hallinnan tunnetta väkivaltilanteissa sekä vähentämään ja lieventämään väkivallan seurauksia. Käy turvasuunnitelma läpi työntekijän tai luotetun ystävän kanssa, ja säilytä suunnitelma sellaisessa paikassa, josta väkivallantekijä ei sitä löydä.

1 Jos minun ja lapsieni ei ole turvallista olla kotona/menna kotiin, voin mennä:

2 Merkkejä, joista voin ennakoita tekijän ryhtyvän väkivaltaiseksi (esim. alkoholin käyttö, kiihtynyt hengitys, ihon väri, sormien puristaminen rytkähtiin):

3 Kuinka pääsen lähtemään kotoa (esim. voinko lähteä viemään roskapussin, ulkoiluttamaan koiran, käymään kaupassa)? Kehitä joku rutiini, jonka takia käyt pitkäkesti ulkona ja käytä sitä väkivaltilanteissa poistuaksesi kotoa.

4 Poistumisreittejä ulos kodistani:

5 Voin kertoa väkivallasta seuraaville henkilöille ja sopia heidän kanssaan poliisin kutsumisesta, jos he tuulevat asunnostani epäilyttävää melua:

Voin käyttää (esim. sana, merkkisoiitto) _____
koodina lapsilleni tai ystäväilleni, jotta he voivat kutsua apua.

6 Jos väkivallan tekijä ei asu kanssani, voin varmistaa turvallisuuteni (esim. vaihtamalla lukot, hankkimalla hälytysjärjestelmän, asentamalla ulkovalot, murtosuojaamalla ovet):

7 Kerron lapsiani hoitaville ihmisille niiden henkilöiden nimet, joilla on lupa hakea lapset. Nämä henkilöt ovat:

Turvasuunnitelman esimerkkikysymyksiä

- Mistä voi päätellä toisen ryhtyvän pian väkivaltaiseksi? (Esim. hengityksen tiheneminen, sormien puristuminen nyrkkiin, ilmeet tai eleet.)
- Minkä selityksen turvin pääsee ulos? (Esim. joku normaali arkirutiini kuten roskien vienti, koiran ulkoilutus tms.)
- Mikä on turvallisimmin ja nopein reitti ulos? Mitä ovia ja/tai ikkunoita voi käyttää?
- Miten lapset saa pois tilanteesta? Miten toimitaan, jos lapsia ei saa pois tilanteesta?
- Jos poistuminen ei onnistu, mikä on tila, johon voi paeta? (Huom. Kylpyhuonetta kannattaa välttää, jos sieltä ei ole ulospääsyä, samoin keittiötä, jossa on helposti saatavilla teräaseita.)
- Miten voi huolehtia siitä, että puhelin on koko ajan ladattuna ja helposti saatavilla?
- Missä voi säilyttää lompakkoa, avaimia, välttämättömiä lääkkeitä ja laukkua niin, että ne on pakotilanteessa helppo napata mukaan?
- Kenelle voi kertoa etukäteen väkivallan uhasta?
- Voiko tilanteesta kertoa esimerkiksi naapurille ja sopia menettelystä mahdollisessa väkivaltatilanteessa?
- Onko mahdollista sopia naapurin, sukulaisen tai ystävän kanssa jostakin merkistä/viestistä, josta he tietävät hälyttää apua paikalle?

LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYTYÖN PROSESSI TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA

D
O
K
U
M
E
N
T
O
I

MUISTA ILMOITUSVELVOLLISUUTESI

K
O
N
S
U
L
T
O
I

Dokumentointi

- Useissa tutkimuksissa on havaittu, että **lähisuhdeväkivallan kirjaaminen on usein liian yleisluonteista** esim. ”perheessä esiintyy väkivaltaa” tai ”parisuhde on ollut riitaisa”.
- **Tarkka kirjaaminen on sekä työntekijän että asiakkaan etu**
 - Puutteellinen kirjaaminen vaikeuttaa asiakkaan hoitoprosessia
 - Epätarkka kirjaaminen hankaloittaa mahdollista myöhempää oikeusprosessia
 - Tiedolla johtamisen edellytys on, että asiat kirjataan tietojärjestelmiin
- **Salla Kivelän Terveystieteiden väitöskirja (2020): ”The Documentation of Family Violence in Healthcare and the Associations of Violence on Well-Being”**
 - Vammat ja väkivallan tekijä on kirjattava terveydenhuollossa kansainvälisen ICD-10-tautiluokituksen diagnoosikoodien avulla.
 - Perheväkivallan kirjaaminen osoittautui puutteelliseksi: ainoastaan 3% käynneistä oli vammojen lisäksi kirjattu väkivallan tekijän ilmoittava lisäkoodi

Dokumentointi

- **KUKA, MITÄ, KENELLE, MILLOIN ja KENELTÄ TIETO ON PERÄISIN.**
- Terveystieteidenhuollossa ICD-diagnoosikoodit, dokumentoitava myös fyysiset vammat. (PAKE=Pahoinpitely- ja kehokarttalomake)
- Kirjaa **millaisia kysymyksiä lapselle/nuorelle on esitetty**. Kirjaa myös, millaisessa tilanteessa väkivalta on tullut ilmi ja onko paikalla ollut muita.
- Kirjaa (viralliset) **konsultaatiot**, nimi sekä saatu ohjeistus.
- Väkivallan kirjaaminen ei vaadi todisteita, **kertomus riittää**.
- Huomio **tietojen salaaminen asiakastietojärjestelmässä**, mikäli se on tarpeen asiakkaan turvallisuuden suojelemiseksi tai oikeusprosessin turvaamiseksi. **Selvitä oman työyksikkösi Apotti-käytännöt** (esim. viivästämisen, piilottamisen, salaaminen/tietojen luovuttamatta jättäminen, ERAS-näkymän käyttö).
- **Alaikäisten kohdalla odota tilanteen selvittämistä** ennen kuin luovutat tietoja eteenpäin.
- Informoi tarpeellisia palvelutahoja asioiden etenemisestä asiakkaan luvalla.
- Ongelmallisia tilanteet, joissa on vain työntekijän epäily esim. asiakas ei pysty itse kertomaan tilanteesta. **Kirjaa objektiiviset havaintosi, älä tulkintojasi**. Muista SHL:n mukainen huoli-ilmoitus.

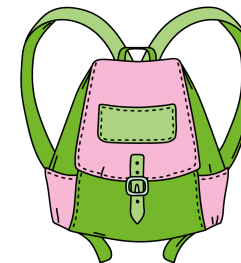
Ilmoitusvelvollisuus

- Ilmoittajan EI tarvitse tietää, onko lapsi suojauksen tarpeessa (lastensuojeluilmoitus) tai onko rikoksen tunnusmerkitö täyttynyt (rikosilmoitus) - **ilmoittajan vastuu on viedä huoli eteenpäin, jolloin viranomaiset jatkavat tilanteen kartoittamista.**
- Jos epäilet tai havaitset lapseen kohdistuvaa väkivaltaa tai väkivaltaa lapsiperheessä, **ota yhteyttä lastensuojeluun**, ja toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Jos epäilet tai havaitset lapseen kohdistuvaa väkivaltaa tai lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä, **ilmoitus on tehtävä myös poliisille**. Konsultoi poliisia ennen tutkintapyyntöä tekemistä.
- Myös **aikuiseen kohdistuva lähisuhdeväkivalta** voi olla peruste tehdä sosiaalihuoltolain mukainen huoli-ilmoitus, mikäli asiakkaan tilannetta ja palveluntarvetta on syytä selvittää tarkemmin.
- **Välittömässä ja vakavassa vaaratilanteessa ota yhteyttä hätäkeskukseen ja toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.**

Huom. Ilmoitusvelvollisuudesta perusteellisemmin puheeksiottokoulutuksen osassa 1

Viranomaisille tarkoitettut konsultaationumerot

Neuvontanumero lapsiperheiden yhteistyökumppaneille

Ark. klo 9-12
p. 09 4191 5201

Lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen viranomaislinja

Ark. klo 8-16
p. 09 4191 5501

Sosiaali- ja kriisipäivystys

24/7
p. 09 4191 5800

Lapsirikostutkinnan viranomaisille tarkoitettu konsultaationumero

Ark. klo 10-15
p. 029 543 6700

HUS:n lasten ja nuorten oikeuspsykologian konsultaationumero viranomaiskäyttöön kaltoinkohteluun liittyvissä tilanteissa

Ark. klo 9-15
p. 050 428 7888

OHJAA ASIAKAS SAATTAEN
VAIHTAEN TILANTEeseen
PARHAITEN SOVELTUVIEN
PALVELUIDEN PARIIN

ARVIOI MARAK-PROSESSIN TARPEELLISUUTTA

LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYTYÖN PROSESSI TYÖNTEKIJÄN
NÄKÖKULMASTA

MARAK

MARAK (moniammatillinen riskinarviointikokous) on työskentelymuoto, jolla pyritään auttamaan **aikuisia vakavan parisuhdeväkivallan uhreja**.

MARAK- työskentelyyn sisältyy:

1. Asiakkaan kanssa tehtävä riskinarviointi (lomake)
2. MARAK-kokous, jossa asiakas on halutessaan mukana
3. MARAK- työryhmän laatima toimenpidesuunnitelma, täytäntöönpano ja seuranta

Marak on asiakkaalle vapaaehtoinen ja suostumukseen perustuva.

Marak on toiminut Vantaalla vuodesta 2012. Kerava tuli mukaan 1.1.2023.

MARAK VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUEELLA

- Kokous kerran kuukaudessa
- 1-3 asiakastapausta per kokous
- Työntekijä voi tuoda asiakkaan asian MARAK-työryhmän käsittelyyn
- Yhteydenotot MARAK-työryhmään sihteerin tai yhteyshenkilön kautta
- Marak-työryhmän sihteerinä toimii poliisin sosiaalityöntekijä Johanna Vaisman
- Selvitä, kuka on oman yksikkösi MARAK-yhteyshenkilö.

Hyödyt:

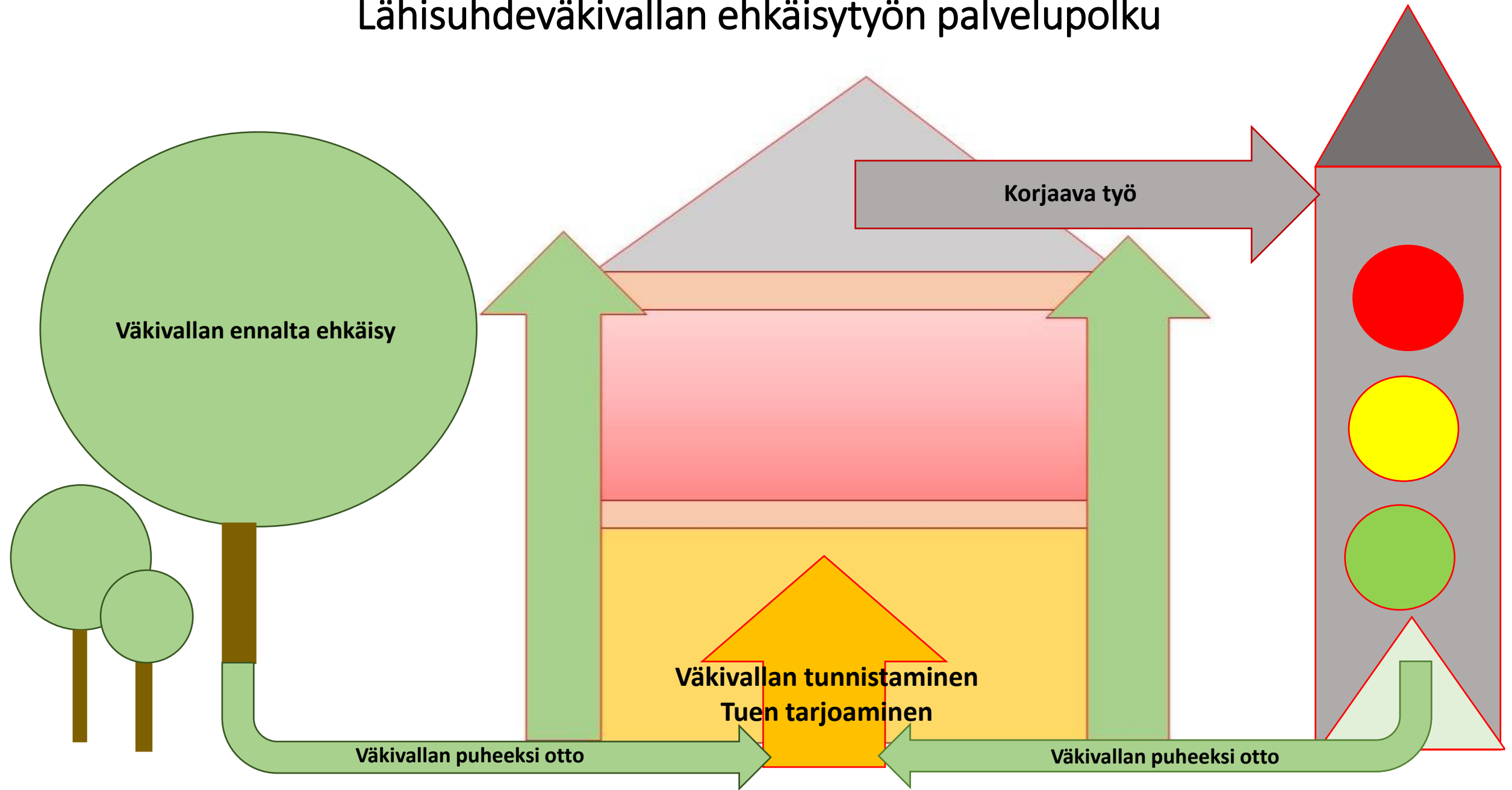
- Väkivallan vakavuus selkeytyy kaikille osapuolille
- Jaettu vastuu tilanteesta mahdollistuu
- Tiedonvaihto ammattilaisten välillä helpottuu
- Töiden päällekkäisyys ja työmäärä vähenee
- Avun saanti helpottuu, apua saatavissa myös lapsille

Minne ohjaan?

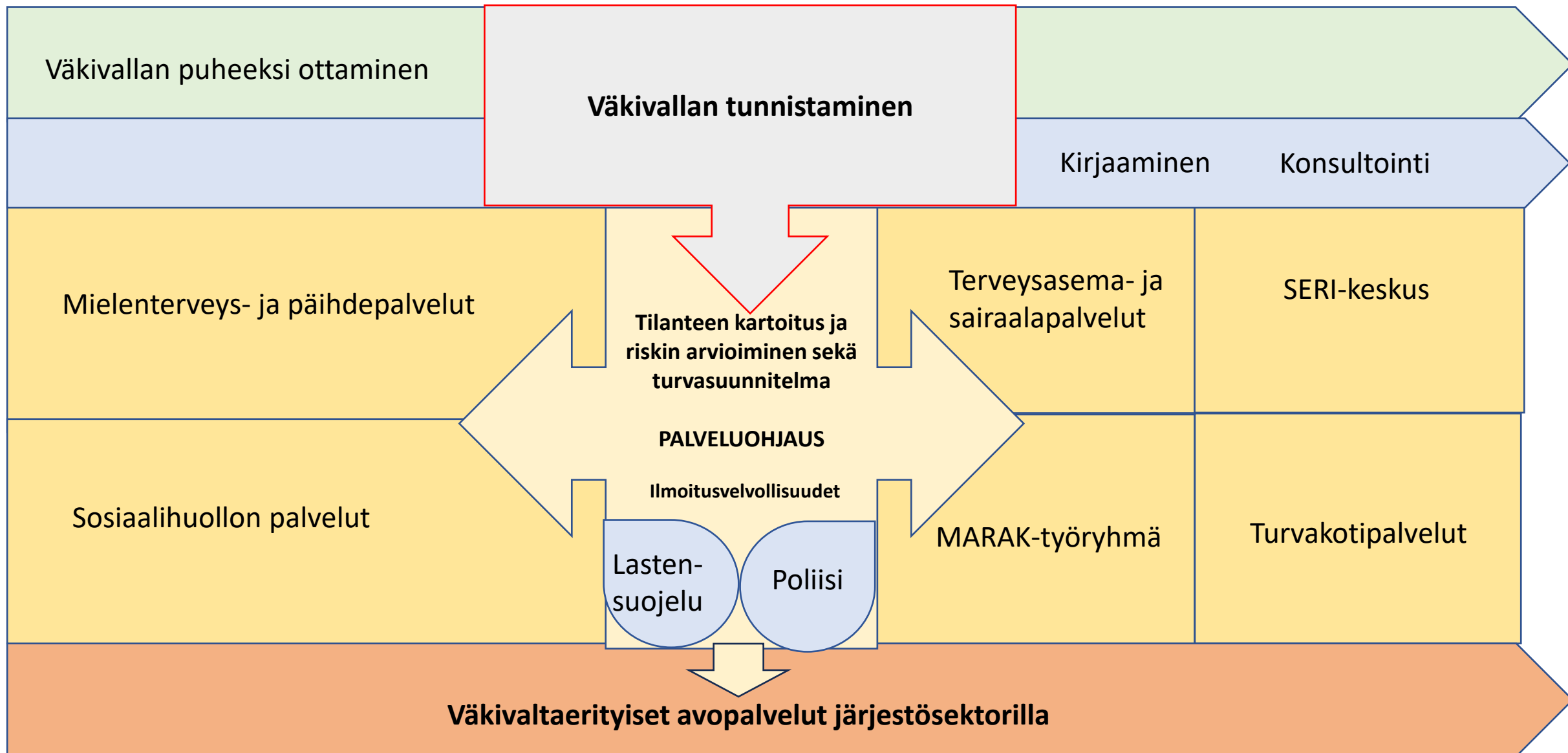

- **Kerro** asiakkaalle saatavilla olevista palveluista ja **kysy** mitä hän haluaa. Käytä apunasi palvelukarttaa ja oman yksikkösi ohjeistuksia.
 - "Haluaisitko käydä juttelemassa tilanteestasi enemmän?"
 - "Oletko harkinnut rikosilmoituksen tekoa?"
 - "Tarvitsetko välitöntä suojaa esimerkiksi erotilanteeseen?"
 - "Olisiko laajemmasta palveluntarpeen arvioinnista apua?"
- **Nollalinja palvelee 24/7 numerossa 080 005 005 (maksuton, anonyymi)**. Nollalinjasta saa tietää mm. Turvakotien paikkatilanteen. Tulkkauspalvelu Suomessa yleisimmin puhutuille vieraille kielille. Nollalinja palvelee myös viranomaisia.
- Useat järjestöt suosivat joko saattaen vaihtoa tai asiakkaan yhteystietojen välittämistä asiakkaan luvalla.
- Tee tarvittaessa MARAK-riskinarvio. Varaa mahdollisuuksien mukaan uusi aika asiakkaalle ja ota väkivalta puheeksi seuraavallakin kerralla.
- Konsultoi tarvittaessa avainhenkilöä, kollegaa tai esimiestä ja/tai pyydä itsellesi työpari

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön palvelupolku

Verkostoyhteistyö tilanteessa, jossa tunnistetaan lähisuhdeväkivaltaa

TYÖNTEKIJÄN TARINA

Tarinat • 3/3
Väkivallaton VAKE

Väkivallaton Vantaa -
Väkivaltaa kokenee...

Väkivallaton VAKE
1,8 t. katselukertaa • 2
vuotta sitten

Väkivallaton Vantaa
- Väkivaltaisesti käy...

Väkivallaton VAKE
1,2 t. katselukertaa • 2
vuotta sitten

Väkivallaton Vantaa...

Väkivallaton VAKE
963 katselukertaa • 2
vuotta sitten

**Jokainen on oman tarinansa käsikirjoittaja.
Työntekijä kertoo.**

Väkivallaton VAKE - YouTube

Väkivaltainen parisuhde ja väkivallan uhka

Nollalinja
Valtakunnallinen kriisipuhelin
Rikosuhripäivystys
Vantaan turvakoti ja avopalvelut
Monika-naisten kriisikeskus Mona
Miessakit ry / Lyömätön Linja
Maria Akatamia
Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Nettiturvakoti
SOPU-työ
Poliisi
Tukikeskus Varjo
Suvanto ry
Tukinet

TURVAKODIT

Asiakas voi itse valita mihin turvakotiin haluaa mennä

Vantaan turvakoti
Pääkaupunkiseudun turvakoti ry:n turvakodit
Keski-Uudenmaan turvakoti
Turvakoti Mona
Sophie Mannerheimin turvakoti
Nettiturvakoti

Huoli omasta väkivaltaisesta käytöksestä

Nollalinja (24/7) p. 080 005 005
Vantaan turvakodin avopalvelut
Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Miessakit ry / Lyömätön Linja
Maria Akatamia

Väkivaltaa kokenut tai nähnyt lapsi/nuori

Lastensuojelu (ark. 8-16)
Sosiaali- ja kriisipäivystys
Poliisin konsultaatio / Ankkuritoiminta
Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi)
SPR:n Nuorten turvatalo
Vantaan turvakodin avopalvelut
Sekaisin Chat
Apua väkivaltaan - chat (ETKL)
Lasten ja nuorten chat (ETKL)
Nuorten Kriisipiste
Poikien talo / Tyttöjen talo
Turvaverkko Helsinki

Väkivallan kulttuuriset kysymykset

Turvakoti Mona
Kriisikeskus Monika
Nicehearts
SOPU-työ
Lyömätön Linja / Espoo
haeapua.info (Setlementti)

Apua pojille ja miehille

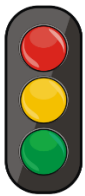
Vantaan turvakodin avopalvelut
Miessakit ry / Lyömätön Linja
Nuortenkeskus Nuppi
Poikien Talo
Nuorten Kriisipiste
Tukikeskus Varjo
Turvaverkko Helsinki
SERI-keskus

Apua tytöille ja naisille

Vantaan turvakodin avopalvelut
Maria-Akatemia
Nuortenkeskus Nuppi
Tyttöjen talo
Nuorten Kriisipiste
Kriisikeskus Monika
Tukikeskus Varjo
Turvaverkko Helsinki
SERI-keskus
Tukinainen

Väkivaltaisella käytöksellä oireileva lapsi/nuori

Varhaiskasvatus
Kasvatus- ja perheneuvonta
Oppilas- ja opiskelijahuolto
Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi)
Poliisin konsultaatio / Ankkuritoiminta
Lapsiperheiden palvelut
Terveyspalvelut
Lasten eroryhmät
Lastensuojelu
Vantaan turvakodin avopalvelut

Palvelut esittelyssä

Sosiaali- ja kriisipäivystys

Palvelee ympäri vuorokauden. Sosiaalipäivystys auttaa tilanteissa, jotka vaativat välittömiä sosiaaliviranomaisen toimenpiteitä. Kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua äkillisissä kriisitilanteissa, kuten väkivaltatilanteet tai läheisen kuolema.

Vantaan turvakoti ry

Keski-Uudenmaan turvakoti (Kerava)

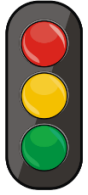
Pääkaupungin turvakoti ry:n turvakodit (Helsinki, Espoo)

Turvakodit tarjoavat kriisiapua sekä turvallisen paikan lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille. Turvakotiin voi soittaa tai tulla yksin tai lasten kanssa mihin vuorokauden aikaan tahansa. Turvakodista saa suojan väkivallalta sekä tukea ja neuvontaa väkivallasta selviytymiseen. Turvakodissa oleminen on asiakkaalle maksutonta. Asiakas voi itse valita, mihin turvakotiin haluaa mennä.

Nuorten turvatalo (Suomen Punainen Risti) tukee nuorta ja hänen perhettään haastavissa elämäntilanteissa. Nuorten turvatalolle voi hakeutua myös erilaisissa lähisuhdeväkivallan tilanteissa tai silloin kun kotona ei ole turvallista. Turvatalon tilapäinen yöpymispaikka on avoinna 13-19-vuotiaille nuorille joka päivä klo 17-10. Nuori voi tulla turvatalolle myös vain juttelemaan.

Turvakoti Mona (Monika-Naiset liitto ry) tarjoaa kriisiapua ja turvallista asumista salaisessa osoitteessa sijaitsevassa turvakodissa. Turvakotiin voi hakeutua silloin, kun kotona tai lähiyhteisössä on lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa. Turvakoti Mona on suunnattu maahanmuuttajataustaisille naisille. Turvakoti Monaan voi soittaa ja hakeutua ympäri vuorokauden.

Sophie Mannerheimin turvakoti (Mannerheimin Lastensuojeluliitto) on ympärivuorokautinen, kodinomainen paikka, missä väkivaltaa tai sen uhkaa kokenut henkilö saa suojan väkivallalta ja apua väkivallan loppumiseksi. Turvakoti on tarkoitettu kaikenikäisille: sekä lapsiperheille että yksin saapuville aikuisille, ja sinne voi hakeutua mihin kellonaikaan tahansa. Myös lapset ja nuoret voivat hakea apua Sophie Mannerheimin turvakodista perheväkivaltatilanteissa.

Palvelut esittelyssä

Vantaan turvakodin avopalvelut (Koivula) ja Lyömätön Linja Keski-Uusimaa (Kerava)

tarjoavat maksutonta keskusteluapua kaikille lähisuhdeväkivallan osapuolille; kokijoille, tekijöille ja lapsille. Työmenetelmät ovat yksilö- pari- ja perhetapaamiset, vertaistukiryhmät sekä verkostoyhteistyö. Tavoitteena on väkivallan tunnistaminen ja loppuminen, turvallisuuden lisääntyminen ja väkivaltaisesta kokemuksesta selviytyminen.

Seri-tukikeskus seksuaaliväkivallan uhreille (24/7) on seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kohdanneiden matalankynnyksen tukiyksikkö yli 16-vuotiaille sukupuolesta riippumatta.

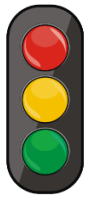
Miessakit ry (Helsinki) matalan kynnyksen vertaistoimintaa sekä mieserityiseen osaamiseen perustuvaa koulutusta yksittäisille miehille, organisaatioille ja ammattilaisille. Apua väkivaltaa kokeneille ja väkivaltaisesti käyttäytyneille.

Maria Akatemia (Helsinki) tarjoaa apua tytöille ja naisille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa. Toimintaa toteutetaan useissa toimintamuodossa. Kartoittaviin yksilökeskusteluihin ja vertaisryhmätyöskentelyyn ohjaututaan chat/puhelinpäivystysten kautta.

Seurakunnan perheneuvonta tarjoaa apua kohtaamalla ihmisiä terapeutin ja sielunhoidollisen keskustelun avulla parisuhteen ja perheen eri vaiheissa sekä kriisitilanteissa. Perheasiain neuvottelukeskukseen voi tulla yksin, yhdessä kumppanin kanssa tai perheenä. Keskustelu voi koskea parisuhdetta, perhettä tai henkilökohtaisen elämän kysymyksiä.

Tukikeskus Varjo tavoitteena on eron jälkeisen vainon ja väkivallan kohteena elävien perheiden turvallisuuden lisääminen ja vainon ennaltaehkäisy. Verkkosivulta www.varjosta.fi löytyy mm. oppaat parisuhdevainosta, digitaalisesta vainosta sekä ilmaiseksi sähköisessä muodossa luettava eron jälkeistä vainoa koskeva kirja Varjosta Valoon.

Suvanto ry tavoitteena ikääntyneisiin kohdistuvan kaltoinkohtelun, hyväksikäytön ja väkivallan ehkäiseminen

Palvelut esittelyssä

[Tyttöjen Talo](#) (Loisto Settlementti) tarjoaa luottamuksellista keskustelutukea esimerkiksi seksuaalisen väkivallan kokemuksiin.

[Poikien Talo](#) (Loisto Settlementti) tarjoaa luottamuksellista keskustelutukea esimerkiksi seksuaalisen väkivallan kokemuksiin.

[Nuorten kriisipiste](#) (HelsinkiMissio) tarjoaa maksutonta ja luottamuksellista keskusteluapua kriisityöntekijän kanssa 12-29-vuotiaille nuorille, aikuisille, pareille ja nuorten perheille.

[Sopu-työ](#) (Loisto Settlementti) tarjoaa apua erityisesti kunniaan liittyviin konflikteihin ja väkivaltaan.

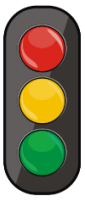
[Kriisikeskus Monika](#) (Monika-Naiset liitto ry) tarjoaa apua maahanmuuttajataustaisille naisille, jotka ovat kokeneet väkivaltaa tai sen uhkaa.

[Lyömätön Linja Espoossa](#) tarjolla mieserityistä työtä maahanmuuttajataustaisille miehille

[Nicehearts ry](#) Tyttö- ja naistoimintaa maahanmuuttajataustaisille.

[Turvaverkko Helsinki](#) (Mannerheimin Lastensuojeluliitto) Pääkaupunkiseudulla toimiva matalan kynnyksen palvelu, joka on tarkoitettu perhe- tai lähisuhdeväkivaltaa tai niiden uhkaa kokeneille aikuisille ja/tai lapsille. Voit lähettää sivuilta suoraan yhteydenottopyynnön.

[Ankkuri-toiminta](#): toteutetaan ankkuritiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat **poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta**. Lisäksi tiimi tekee tiivistä yhteistyötä koulutoimen kanssa. Ankkuritiimi **puuttuu lasten tai nuorten rikoksiin ja päihteiden käyttöön** tai auttaa, jos **muuten on syntynyt huolta** lapsen tai nuoren hyvinvoinnista.

Puhelin- ja verkkopalvelut esittelyssä

[Nollalinja](#) on ympärivuorokautinen, maksuton puhelinpalvelu lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeville. Palveluun voi soittaa anonyymisti. Palvelua saa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä yhdeksällä Suomessa yleisimmin esiintyvällä vieraalla kielellä tulkkauspalvelun välityksellä. Puh. 080 005 005 tai [nollalinja.fi](#)

[Nettiturvakoti](#) (Ensi- ja turvakotien liitto) auttaa väkivallan kaikkia osapuolia tarjoamalla tietoa väkivallasta ja avun hakemisesta sekä tukea nimettömässä chatissa. [nettiturvakoti.fi](#)

[Ensi- ja turvakotien liiton chatit](#) [ensijaturvakotienliitto.fi](#)

[Rikosuhripäivystys](#) tarjoaa tietoa ja tukea rikoksen uhriksi joutuneille, heidän läheisilleen sekä rikoksen todistajille. Yhteyttä voi ottaa myös silloin, kun jokin oma kokemus mietityttää tai kaipaa keskustelutukea mahdolliseen rikoskokemukseen liittyen. Apua saa puhelimitse, chatin kautta sekä kasvotusten. [riku.fi](#)

[Sekasin-chat](#) (Mieli Suomen mielenterveys ry) on valtakunnallinen nuorille suunnattu chat-palvelu, joka tukee mielen hyvinvointia. Auki vuoden jokaisena päivänä. Chatissa on mahdollista keskustella mistä tahansa mieltä painavasta asiasta: omasta olostaan, vaikeista tapahtumista elämässä ja avun hakemisesta. [sekasin247.fi](#)

[Naisten Linja](#) on tarkoitettu kaikenikäisille väkivaltaa kokeneille tai väkivallasta huolestuneille naiseksi itsensä määritteleville. Yhteyttä voi ottaa soittamalla, verkossa tai chatin kautta. [naistenlinja.fi](#)

[Raiskauskriisikeskus Tukinainen](#) tarjoaa kriisiapua seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kohdanneille [tukinainen.fi](#)

[Valtakunnallinen kriisipuhelin](#) (Suomen Mielenterveysseura) Kriisipuhelin päivystää 24/7 p. 09 2525 0111. [mieli.fi](#)

[Tukinet](#) (Suomen Mielenterveysseura), netissä toimiva kriisikeskus [tukinet.net](#)

[Hae Apua](#) (Tampereen Setlementti) Apua ja tietoja eri kielillä. [haeapua.info/](#)

LÄHISUHDEVÄKIVALTASOVITTELUT

PALVELUOHJAUS

LASTENSUOJELU

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu on maksutonta, lakisääteistä ja koko väestölle tarkoitettua palvelua. Siinä rikoksen tai riidan osapuolille järjestetään mahdollisuus käsitellä tapahtunutta turvallisessa ilmapiirissä ja puolueettomien sovittelijoiden ohjauksessa.

HUOM.

Aloitteen lähisuhdeväkivallan sovitteluun voi tehdä vain poliisi tai syyttäjä.

SOVITTELUSSA EI KÄSITELLÄ VAKAVIA LÄHISUHDEVÄKIVALTATAPAUKSIA.

Lähestymiskielto ja turvakielto

Lähestymiskielto

- Haetaan joko poliisilta tai käräjäoikeudelta, kirjallisesti tai suullisesti. Hakemuksen tueksi on tärkeää kirjata kaikki tapahtumat ja todisteet sekä ilmoittaa todistajien yhteystiedot. Tutkituta vammat, jos kyseessä on väkivaltilanne ja pyydä lääkäriltä todistus.
- Perusmuotoiseen lähestymiskieltoon määrätty henkilö ei saa tavata suojattavaa eikä ottaa yhteyttä tai yrittää tavoitella tätä. Yhteydenottokielto ei koske asiallisista syistä tapahtuvaa yhteydenottoa esimerkiksi yhteisen lapsen sairastuttua.
- Laajennettuun lähestymiskieltoon liittyy myös kielto oleskella tietyllä alueella.
- Perheen sisäiseen lähestymiskieltoon määrätyn on poistuttava yhteisestä asunnosta, eikä hän saa sinne palata. Hän ei saa pitää suojeltavaan yhteyttä eikä seurata tämän liikkeitä.

Turvakielto

- Turvakielto haetaan Digi- ja väestötietovirastosta kirjallisesti. Perusteluissa tulee ilmetä, mikä on hakijaan kohdistuva konkreettinen uhka ja kuinka todennäköinen se on. Turvakielto on poikkeuksellinen turvaamistoimi, jolla rajoitetaan henkilön osoite-, asuinpaikka-, kotikuntatietojen luovuttamista vain sellaisille viranomaisille, joita turvakielto ei koske.

Älä kannata turhaa taakkaa – puhu väkivallasta.

Vantaan ja Keravan
hyvinvointialue

Väkivaltaan lapsiperheessä on saatavilla monenlaista tukea.
Kerro väkivallasta taholle tai henkilölle, johon luotat.

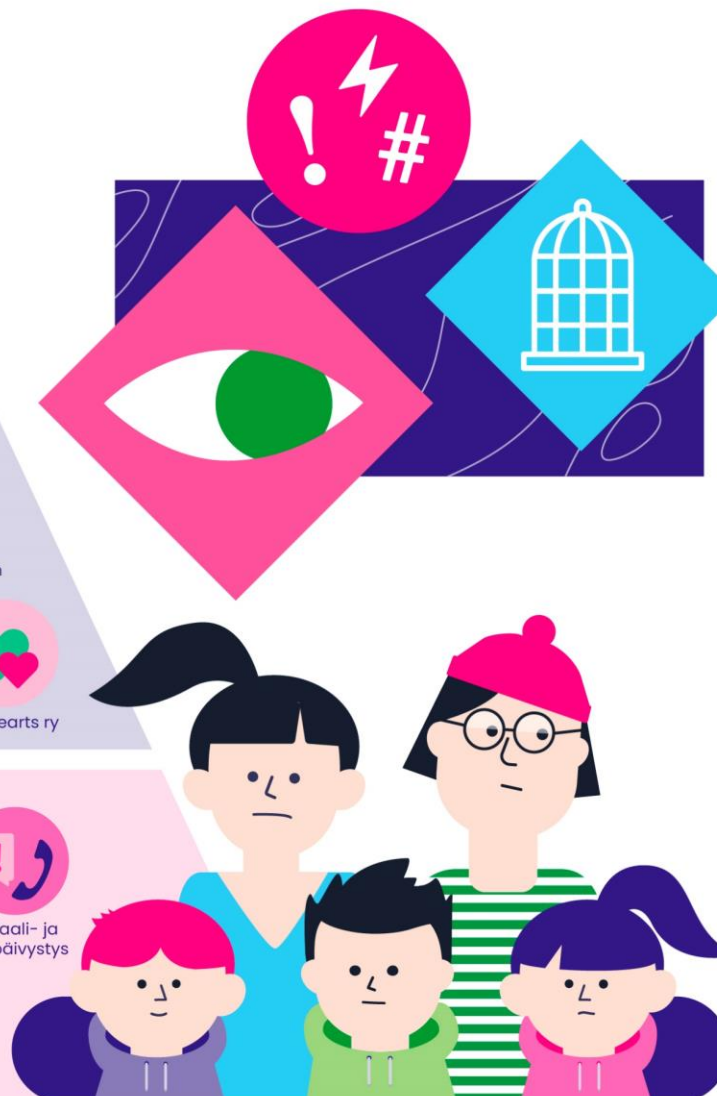
Ota väkivalta puheeksi

Kun koet väkivallan uhmaa

Kriisityö ja akuutti apu

Lisätietoja omaan tilanteeseesi parhaiten sopivasta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tuesta löydät sivustolta: vakehyva.fi

Erotilanteissa väkivallan riski voi kasvaa

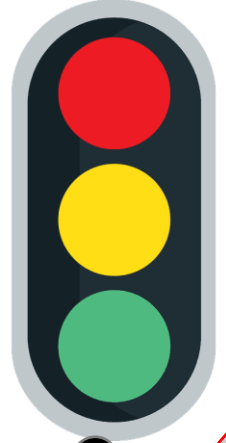
Väkivaltaisissa parisuhteissa on erotilanteissa kohonnut vakavan väkivallan riski. Erityisen korkea väkivallan riski on irtautumisprosessin konkreettisessa vaiheessa (erilleen muutto).

Eroauttamisen “liikennevalot” asiakasohjauksen tueksi

- **PUNAINEN: TUEN TARVE SUURI, TILANNE VAKAVA, TAVOITTEENA KRIISITILANTEEN PURKAMINEN**
- **KELTAINEN: TUEN TARVE KOHTALAINEN, TAVOITTEENA ONGELMIEN SYVENEMISEN EHKÄISY**
- **VIHREÄ: TUEN TARVE VÄHÄINEN, TAVOITTEENA EHKÄISTÄ ONGELMIEN SYNTYMISTÄ**

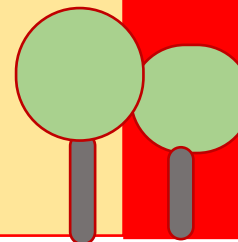
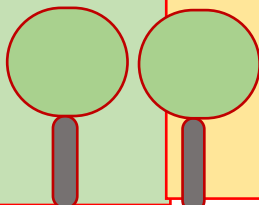
EROAUTTAMISEN PALVELUOHJAUS

Perhepesä (MLL:n Helsingin yhdistys)
Suomalainen eroseminaari
Miessakit / Erosta Elossa
Lasten ja nuorten eroryhmät (Kasper ry)
Perheiden eroryhmät (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue)
SPR:n Nuorten Turvatalo
Perheneuvola
Lastenvalvojat: ajanvaraus, puhelinpalvelu, walk-in palvelu
apuaeroon.fi

Eroauttamisen sosiaaliohjaus, Eron ensiapupiste
Vanhemman neuvo (ammattillisesti ohjattu vertaistuki eron jälkeen)
Valkonauhaliitto
Lähisuhdeväkivaltatyön yksikkö Koivula
Lyömätön Linja Keski-Uusimaa
Lapsiperheiden palveluntarpeen arviointi
Seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus
Perheasian sovittelu

Lastensuojelun avopalvelut
Lapsiperheiden ja lastensuojelun päivystys
Asiantuntija-avusteinen tuomioistuinsovittelu (Follo)
Tapaamispaikkatoiminta
Viola ry:n Tukikeskus Varjo (vainotilanteet)
Turvakodit Vantaa, Helsinki, Espoo, Kerava jne
Turvakoti Mona, Sophie Mannerheimi turvakoti (MLL)
Sosiaali- ja kriisipäivystys

- **Eroauttamisen sosiaaliohjaus**

- Perheneuvola **tukee perheitä vanhemmuutta sekä lapsen kasvua ja kehitystä koskevissa kysymyksissä** sekä tarjoaa **apua parisuhteen ristiriitatilanteissa**. Perheneuvolat palvelevat perheitä, joissa on **alle 13-vuotiaita lapsia** ja niihin voi ottaa itse yhteyttä ilman lähetettä. Palvelut ovat luottamuksellisia, vapaaehtoisia ja maksuttomia.
- **Eroauttamisen sosiaaliohjaus** on tarkoitettu **eropäätöstä pohtiville ja jo eronneille** lapsiperheiden vanhemmille, lapsille ja nuorille. Se on **lyhytkestoista varhaisen vaiheen tukea**, joka mahdollistaa eroon liittyvien asioiden ja tunteiden käsittelyn, joko yhdessä tai erikseen. Eroauttamisen sosiaaliohjaaja voi toimia myös työparina erotyöskentelyn eri vaiheessa perheen riittävän ja toimivan vuorovaikutuksen löytämiseksi.
- **Eron ensiapupisteellä** päivystävät lapsi- ja perhepalveluiden ammattilaiset yhdessä järjestöjen edustajien kanssa. Apu on kertaluonteista, neuvovaa ja ohjaavaa, ei terapeutista.
- ❖ **Ajanvaraus: Lapsiperheiden neuvonta- ja ohjaus p. 09 4191 5200, avoinna arkisin klo 9-12.**

- **Perheasioiden sovittelu**

- Perheasioiden sovittelu on **avioliittolaissa säädetty erityinen sosiaalipalvelu**, joka on käytettävissä silloin, kun perheessä syntyy ristiriitoja. Yleisimmin perheasiainsovittelua käytetään silloin, kun puoliset **harkitsevat eroa tai ovat jo päättäneet erota**. Sovitteluun **voi hakeutua myös eron jälkeen** esimerkiksi lapsen ja vanhemman tapaamisiin liittyvissä ristiriidoissa.
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella perheasiain sovittelua saa **perheneuvolassa ja seurakunnan perheasioiden neuvottelukeskuksesta**

- **Asiantuntija-avusteinen tuomioistuinsovittelu (Follo)**

- **Huoltoriidan tuomioistuinsovittelu on vaihtoehto pitkälle ja raskaalle oikeudenkäynnille**. Se on tarkoitettu **erityiseksi sovittelupalveluksi** silloin, kun vanhemmille **muissa eropalveluissa tarjottu apu on osoittautunut riittämättömäksi**.
- Sovittelussa voidaan käsitellä lapsen huoltoa, asumista, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevia vanhempien erimielisyyksiä. **Sovittelun tavoitteena on saada aikaan lapsen edun mukainen, kestävä sopimus vanhempien välille**.
- **Sovittelijana toimii perheasioihin perehtynyt tuomari**, jota avustaa vanhemmuuden ja lapsen kehityksen asiantuntija, yleensä psykologi tai sosiaalityöntekijä. Vanhemmat voivat käyttää sovittelussa tukena myös lakimiesavustajaa.
- Sovittelua voi pyytää lapsen asuinpaikan käräjäoikeudesta vapaamuotoisella hakemuksella. Useista käräjäoikeuksista on saatavissa myös valmiita hakemuskaavakkeita. Vanhemmat voivat tehdä hakemuksen yhdessä tai erikseen. Jos hakemuksen on tehnyt toinen vanhempi yksin, käräjäoikeus tiedustelee toiselta vanhemmalta suostumusta sovitteluun.

- **Eron jälkeinen vaino**

- Tukikeskus Varjo auttaa eron jälkeisissä vainotilanteissa: <https://varjosta.fi/>

Parisuhteen tuki ja palvelut lapsiperheiden erotilanteisiin

Parisuhteessa ja eron eri vaiheisiin on saatavissa monentaista tukea ja neuvontaa. Apua ongelmiin on hyvä hakea ajoissa.

Vantaan ja Keravan
hyvinvointialue

Lisätietoja omaan tilanteeseesi parhaiten sopivasta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tuesta löydät sivustolta: vakehyva.fi

Lisätietoa ja apuvälineitä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen [www-sivuilta \(thl.fi\)](http://thl.fi) löytyy apuvälineitä väkivallan puheeksiottoon, tilannekartoitukseen ja riskiarvioon, turvasuunnitelmaan ja dokumentointiin.

[Henkilökohtainen turvasuunnitelma](#)

[Lomake häirinnän ja vainon kartoittamiseen](#)

[Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake](#)

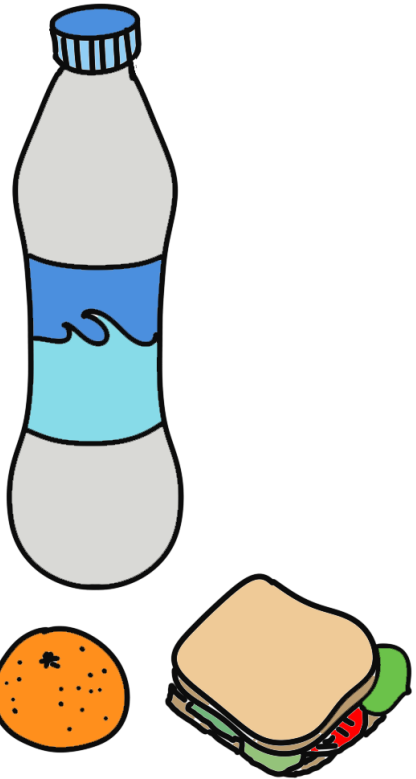
[Pahoinpitely- ja kehokarttalomake \(PAKE\)](#)

[Raiskatun akuuttiapua -kansio \(RAP-kansio\)](#)

[Riskinarviointilomake \(MARAk\)](#)

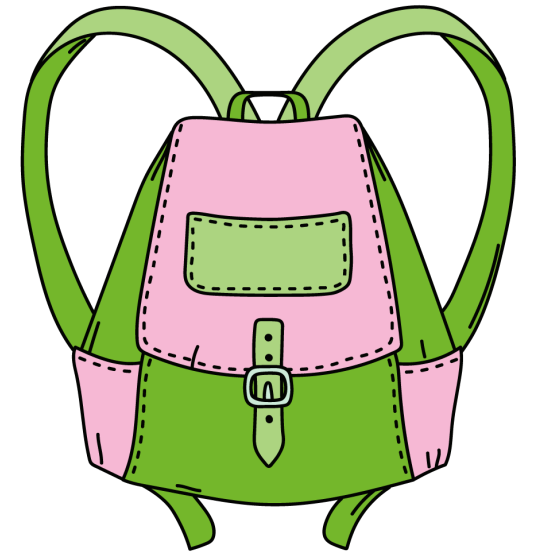
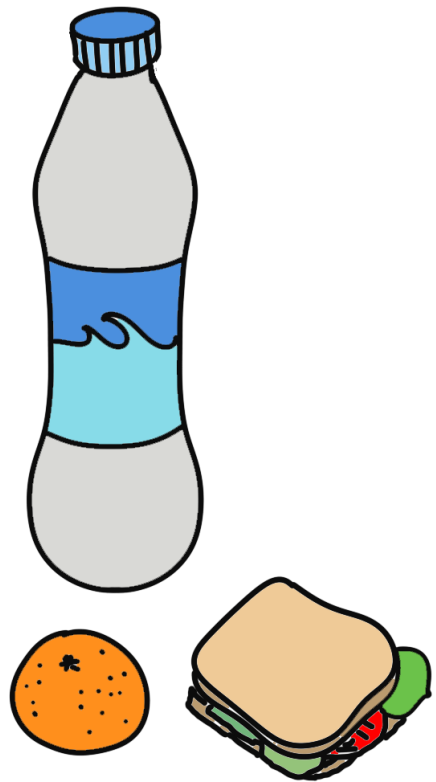
[Suostumuslomakkeet \(MARAk\)](#)

Konsultoi ja hae tukea

- Lähisuhdeväkivallan kohtaaminen voi olla kuormittavaa ja herättää epävarmuutta tai ahdistusta.
- Jaa tunteitasi ja ajatuksiasi työkavereiden kesken – voit huomata muidenkin käyneen läpi samoja asioita.
- Konsultoi myös tarvittaessa avainhenkilöä, esimiestä tai lähisuhdeväkivaltatyön yksikköä. Konsultointi ei tarkoita, että sinulla tarvitsee olla suora kysymys johon haet vastausta, vaan se voi olla myös jaettua pohdintaa tilanteesta.
- Muista, että väkivallan puheeksi ottaminen ja tuen tarjoaminen ei tee vastuulliseksi toisen elämästä vaan aikuiset ihmiset tekevät omat ratkaisunsa.
- Pidä huolta vapaa-ajasta ja irrotaudu työstä sinulle sopivilla tavoilla.

Jos tämä koulutus tai aiheen käsittely asiakastilanteessa nostaa pintaan omia aikaisempia kokemuksia väkivallasta tai herättää huolen omasta tai jonkun läheisen tilanteesta, voit kääntyä työterveyshuollon puoleen tai hakea muuta apua asian käsittelyyn.

**Tiedosta. Tunnista. Tartu tilanteeseen.
Kysy väkivallasta.**

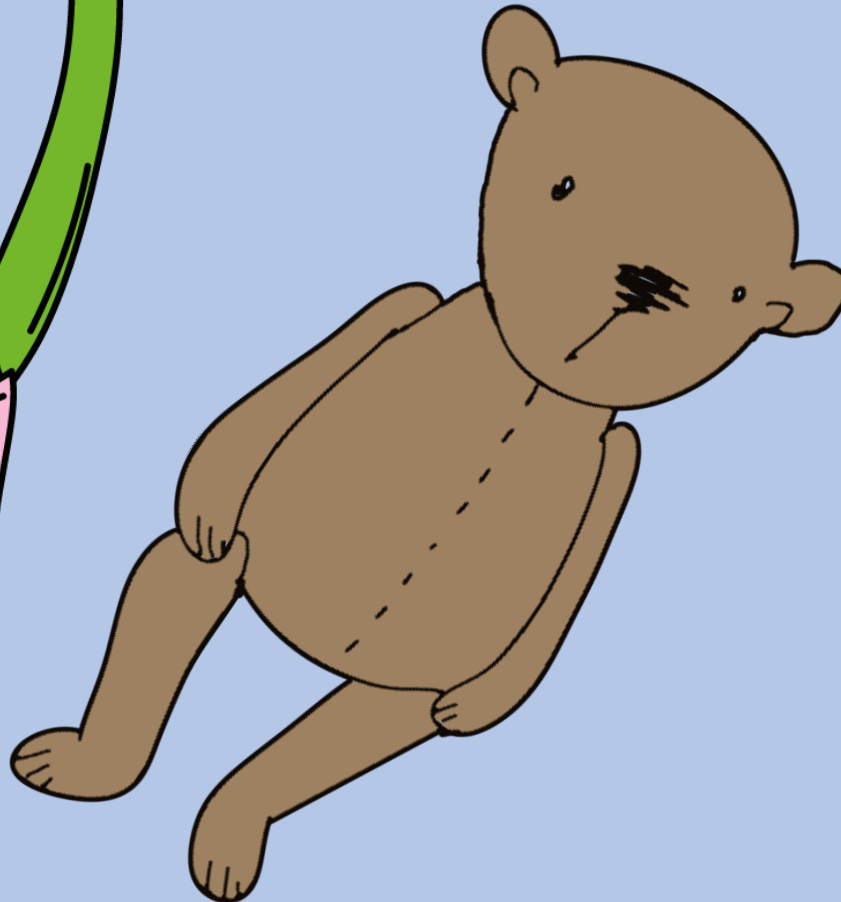

VANTAAN
TURVAKOTI RY

OSA 4

Lapset ja lähisuhdeväkivalta

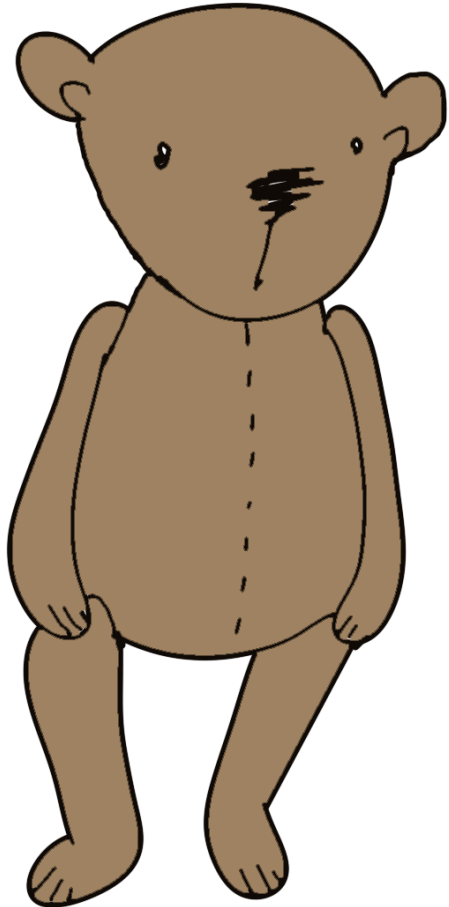
VANTAAN
TURVAKOTI RY

Lähisuhdeväkivallan interventio

1. Ilmiön tunnistaminen
2. Puheeksiotto
3. Turvallisuudesta huolehtiminen

*"Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti."
(Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 1983/361, 1 § 3.mom.)*

"Lasta on suojeltava kaikelta väkivallalta, välinpitämättömästä kohtelulta ja hyväksikäytöltä." (Lapsen oikeuksien sopimus, YK)

"Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiansa kanssa, jos hänellä on hyvä ja turvallista olla heidän kanssaan. Vanhemmistaan erossa asuvalla lapsella on oikeus tavata ja pitää säännöllisesti yhteyttä kumpaankin vanhempaansa. Tapaaminen voidaan estää, jos se on lapsen edun vastaista." (Lapsen oikeuksien sopimus, YK)

Myytin purkajat

Myytti: Vanhempien hyvät suhteet lapseen suojaavat tarpeeksi aikuisten välisiltä ristiriidoilta

Fakta: Vanhempien välinen väkivalta aiheuttaa lapselle ristiriitaisia tunteita vanhempia kohtaan.

Myytti: Aikuisten väliset riidat tai väkivalta eivät vaikuta lapseen vahingollisesti

Fakta: Lapsi aistii tunneilmapiirin ja jännitteet vanhempien välillä. Lapsi yrittää omalla käytöksellään kompensoida tilannetta. Tämä kuormittaa lasta.

Myytti: Lapsiin kohdistuva kaltoinkohtelu, lähisuhdeväkivalta tai seksuaalinen hyväksikäyttö pilaa koko loppuelämän

Fakta: Traumaattisistakin elämäkokemuksista voi selvitä. Vaikeista tilanteista selviäminen vaatii aikaa ja korjaavia kokemuksia, mutta ne eivät määritä lapsen persoonaa ja koko loppuelämää.

Myytti: Minulla on hyvä ihmistuntemus, huomaisin kyllä jos vanhemmat olisivat kaltoinkohtelevia

Fakta: Lähisuhdeväkivalta tai kaltoinkohtelu ei aina näy ulospäin. Kysy lisää, ole turvallinen ja luotettava aikuinen. Et menetä mitään kartoittaessasi tilannetta.

Myytti: Lapset eivät ole väkivaltaisia

Fakta: Lapselle tulee opettaa tunnetaitoja ja kykyä sanoittaa tunteita. Kun hänellä on muita keinoja selviytyä hankalien tunteiden kanssa, väkivallan tarve vähenee.

Myytti: Väkivaltainen käyttäytyminen kuuluu murrosikään

Fakta: Se, että suututtaa tai raivostuttaa, ei oikeuta väkivaltaisiin tekoihin. Tunne ja toiminta ovat eri asioita. Murrosiän hormonaaliset muutokset tai päihdekokeilut voivat joillain lisätä riskiä väkivaltaiseen käytökseen. Joskus murrosikäisen väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla on oma, käsittelemätön väkivaltakokemus tai opittu malli.

Väkivallan muotoja lapsen ja nuoren elämässä:

- Kuritusväkivalta
- Sisarusten välinen väkivalta
- Kaltoinkohtelu ja laiminlyönti huoltajien taholta
- Grooming, pornografia, seksuaalinen väkivalta
- Koulukiusaaminen / kouluväkivalta
- Väkivalta sosiaalisessa mediassa, digiväkivalta
- Lapsen itseensä kohdistama väkivalta (itsetuhoisuus)
- Lapsen muihin kohdistama väkivalta
- Riitaisa ero, jossa lapsi välikappaleena
- Lemmikkieläimiin kohdistettu väkivalta
- Ostrakismi eli sosiaalinen eristäminen
- Kunniaväkivalta, silpominen

Kaltoinkohtelun tunnistaminen

- Mikään yksittäinen riskitekijä tai merkki ei välttämättä ilmaise kaltoinkohtelua. Lapsen ja perheen **kokonaistilanne tulee aina huomioida.**
- Kuitenkin, jos jokin kaltoinkohtelun muoto on todettu, tulee epäillä muidenkin kaltoinkohtelun muotojen mahdollisuutta.
- **Riskitekijöiden kasaantuminen** lisää lapsen kohdistuvan kaltoinkohtelun mahdollisuutta.
- **Laiminlyönti on yleisempää ja vaikeammin tunnistettavaa kuin kaltoinkohtelu. Laiminlyönnissä jätetään huolehtimatta perustarpeista tai turvallisuudesta. Kaltoinkohtelussa tehdään vahingoittavia tekoja.**

Lapsi väkivallan kokijana

- Jokainen lapsi on yksilö ja reagoi kokemuksiinsa eri tavalla. **Joku ei näytä pahaan oloaan ulospäin lainkaan ja joku toinen oireilee voimakkaasti.**
- Jos lapsi elää kotona pelon ilmapiirissä, hän voi yrittää tehdä itsestään "näkymättömän", ettei herättäisi huomiota. Lapsi saattaa käyttäytyä poikkeuksellisen "kiltisti" ja varoa ja säikkyä konflikteja.
- Joskus lapsi reagoi aggressiolla ja joutuu usein kaverisuhteissaan riitoihin.
- Isommat lapset ja nuoret viihtyvät kodin ulkopuolella, mikäli kotona ei ole turvallinen ilmapiiri.
- Epämääräiset somaattiset oireet, esimerkiksi usein toistuva pääkipu tai vatsakipu, voivat olla myös merkkejä kodin turvattomuudesta.

Miten väkivaltaa kokenut lapsi oireilee?

Vauva

- levottomuus, apaattisuus, kehityksen pysähtyminen tai taantuminen, uni- ja syömishäiriöt

Leikki-ikäinen

- levottomuus, aikuisiin takertuminen, aggressiivisuus, ilottomuus, syyllisyys, samanlaisina toistuvat leikit, kastelu, pelkotilat, vatsakivut tai muut kivut, joihin ei löydy syytä

Kouluikäinen

- taantuminen, syyllistyminen, rajattomuus, oppimisvaikeudet, keskittymisvaikeudet, vaikeudet kaverisuhteissa, pelkotilat, toistuvat vatsakivut ja päänsäryt, joihin ei löydy lääketieteellistä syytä

Teini-ikäinen

- voi oireilla rajusti, kostosuunnitelmat väkivallan tekijälle, masennus, ahdistus, eristäytyminen tai voimakas liittyminen kaverisuhteisiin, itsetuhoinen käyttäytyminen, päihteet, syömishäiriöt, itsemurhasta puhuminen, psykoosi

Huom. Oireiden taustalla voi olla myös monia muita tekijöitä kuin väkivallan kokemus. Väkivallan mahdollisuus on kuitenkin aina hyvä muistaa, kun oireiden syytä selvitetään.

Epäily fyysisestä väkivallasta

Epäily saattaa herätä paitsi lapsen käytöksen, myös lapsessa havaittujen jälkien tai lapsen kertoman perusteella.

Psyykkisten oireiden lisäksi huomionarvoista on

- Mikä tahansa vamma pienellä, vielä liikkumattomalla lapsella
- Monet eri paranemisvaiheissa olevat vammat, toistuvat vammat
- Mustelmat, muut jäljet ja epäselvät vammat, joille ei löydy järkevää selitystä
- Symmetriset jäljet sekä jäljet epätyypillisissä paikoissa
- Vaihtelevat, ristiriitaiset ja epäloogiset selitykset vammoille
- Vanhempien täydellinen tietämättömyys vammojen synnystä
- Haluttomuus jatkotutkimuksiin
- Lapsi puhuu kokemastaan kivusta tai pelosta

Väkivallalle altistunut lapsi

- Lapsi ei pysty kyseenalaistamaan omia vanhempiaan ja perhetilannettaan. Lapsi voi kokea häpeää, mutta on lojaali ja suojelee vanhempiaan muiden arvostelulta.
 - Vuorovaikutuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, miten ammattilaiset suhtautuvat lapsen vanhempiin
- Usein lapsi joutuu kotona joko neuvottelijan, sovittelijan ja vastuunkantajan rooliin. Vastuu sisaruksista kasautuu usein yhdelle lapsista, usein perheen esikoiselle.
- Lapsi saattaa myös joutua valitsemaan puolensa vanhempien riidassa tai puolustamaan heikompa osapuolta. Lapsi kokee ristiriitaisia tunteita ja suhde molempiin vanhempiin kärsii.
- Läheiseen ihmiseen kohdistuvan väkivallan näkeminen on yhtä haitallista kuin se, että väkivalta kohdistuisi suoraan lapseen.
- Pelko ja turvattomuus normalisoituvat lapsen elämässä ja lapsi joutuu sivuuttamaan tunteensa. Kokemukset aiheuttavat pitkäaikaista stressiä sekä vaikuttavat lapsen minäkuvan ja identiteetin kehitykseen. Haitalliset seuraukset heijastuvat aikuisikään ja jopa seuraavalle sukupolvelle.

Psyykkinen trauma

- Trauma tarkoittaa **ylivoimaista, henkisen sietokyvyn ylittävää tapahtumaa**, jota ei voi paeta. **Sieto- ja käsittelykyky on eri ihmisillä erilainen ja se vaihtelee myös eri ikäkausina / kehitysvaiheissa.**
- Traumalla on **annosriippuvainen vaikutus**: yksittäisen tapahtuman merkitys vaihtelee, mutta kokemusten kasaantuminen on aina haitallista.
- On myös traumoja, jotka syntyvät lapselle kiintymyssuhteessa hoitaviin aikuisiin. **Kehitykselliset traumat** syntyvät yleensä pitkän ajan kuluessa toistuvista kokemuksista ihmissuhteissa.
- Lapsuudessa ja nuoruudessa traumakokemus on yleensä aina kompleksinen eli **kokemus kietoutuu yhteen persoonan kehityksen kanssa.**
 - Lapsuusiän psyykkinen traumatisoituminen on itsenäinen **psykoosiin sairastuminen riskitekijä** ja moninkertaistaa sairastumisriskin. Väkivaltakokemukset ovat merkittävä taustavaikuttaja nuoruusiän ensipsykooseissa. (Psykiatrian tohtori Markus Heinimaa / Psykoosi 2019-symposium)
- Lapsen **voi olla vaikea sanoittaa traumaattista kokemusta**, koska muistot tallentuvat muihinkin kuin vain kielelliseen järjestelmään.
- **Väkivalta haavoittaa aivan erityisellä tavalla, kun se toteutuu luottamus- tai kiintymyssuhteissa.**

Traumaattisilla kokemuksilla on yhteys fyysiseen terveyteen

ACE-tutkimukset (ACE=adverse childhood experiences) aloitti v. 1985 Yhdysvalloissa lääkäri ja tutkija Vincent J Felitti. Tutkimuksessa oli mukana yli 17 000 ihmistä.

Tutkimuksessa etsittiin kroonisten, vaikeahoitoisten sairauksien taustatekijöitä ja kysyttiin lapsuudenaikaisen kasvuympäristön piirteitä.

Keskeiset kolme tekijää löydettiin: **VÄKIVALTA, VÄKIVALTA ja VÄKIVALTA:**

- **Väkivalta:** fyysinen, psyykinen, seksuaalinen
- **Laiminlyönti:** fyysinen, psyykinen
- **Kodin kuormittava ilmapiiri:** vanhemman päihde- tai mielenterveysongelma, rikollisuus, äitiin kohdistunut väkivalta, vanhempien ero (menetyksen kokemus)

Tulokset olivat läpilyönti uudelle terveystutkimusperinteelle: Alettiin ymmärtää **toksista eli aivoille ja muulle keholle haitallista stressiä ja sen vaikutusta.**

Traumatietoinen työote ei tarkoita traumaterapiaa, vaan näkökulmaa, jossa huomioidaan traumaattisten kokemusten vaikutus ihmisen elämään. **”Mikä sinussa on vikana?” kysymyksestä siirrytään kysymykseen ”Mitä sinulle on tapahtunut?”** Traumainformoidussa orientaatiossa ollaan kiinnostuneita kuulemaan ihmisen **tarina.**

Mistä väkivaltaiset vanhemmat tulevat?

*"Lapsi ei lakkaa rakastamasta vanhempiaan,
hän lakkaa rakastamasta itseään"*

Lähtökohtaisesti kukaan vanhempi ei halua paha lapselleen. Tilanteeseen ajaututaan usein ongelmien kasaantumisen vuoksi.

Taustalla mm.

- Omat terveydelliset syyt, omat lapsuuden kokemukset, tunne-elämän vaikeudet, vuorovaikutusongelmat perheen sisällä, parisuhteen ongelmat, taloudellinen epävarmuus, tukiverkkojen puute, päihderiippuvuudet tai voimavarojen loppuminen jostain muusta syystä kuormittavassa ja stressaavassa elämäntilanteessa.
- Keinottomuus vanhempana, erityistä tukea vaativa lapsi tai valvottava vauva saattavat lisätä riskiä siihen, että vanhempi ajautuu käyttämään väkivaltaa.
- Joskus taustalla on myös tiedon puute tai erilaiset käsitykset kasvatuksesta ja väkivallasta

Lasta autetaan parhaiten auttamalla hänen perhettään!

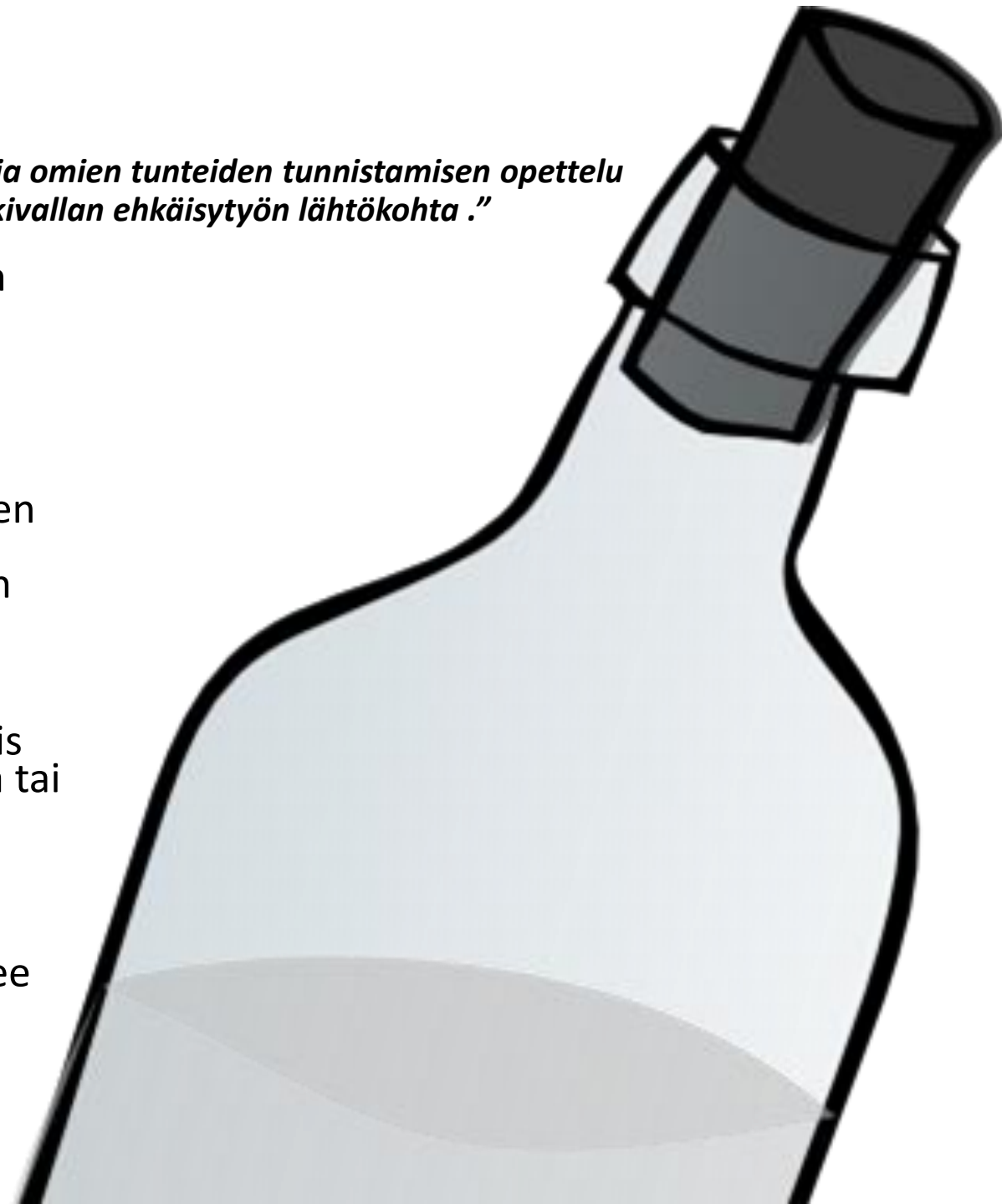
Aikuiset aliarvioivat usein lapsia

- Uskotaan, että lapset eivät huomaa perheen tilannetta ja tapahtumia ja että lapsille ei tarvitse kertoa koko totuutta.
- Uskotaan, että lapsi tajuaa vain pinnallisesti traumaattiset tapahtumat ja unohtaa ne helposti.
- Myös lasten kykyä käsitellä järkyttäviä tapahtumia sekä toipumiskykyä aliarvioidaan.

Lapsen väkivaltainen käyttäytyminen

”Arvokasvatus ja omien tunteiden tunnistamisen opettelu on väkivallan ehkäisytyön lähtökohta.”

- Lapsen aggressiivista käyttäytymistä ehkäistään parhaiten turvaamalla lapsen sosiaaliset, emotionaaliset ja terveydelliset tarpeet, vahvistamalla empatiakykyä sekä opettamalla tunnetaitoja.
- Väkivaltaiseen käytökseen täytyy ottaa kantaa ja kertoa sen vaaroista, lapsi tulee havahduttaa, että näin ei voi jatkaa. Lapselle tulee opettaa vaihtoehtoisia tapoja toimia kiukun tai raivon puuskassa.
- Aikuisten tehtävä on olla läsnä, opettaa ja ohjata lasta pois väkivaltaisesta käytösmallista. Aikuinen ei saa pelätä lasta tai ollaan liian pitkällä. Lapsi tarvitsee rajat tai hän venyttää niitä itse niin pitkälle kuin voi.
- Lapsella on tarve tulla nähdyksi ja kuulluksi ja hän tarvitsee läsnäoloa ja turvaa. Murrosikä ei poista tätä tarvetta, pikemminkin päinvastoin.

Lapsen väkivaltainen käyttäytyminen

"Arvokasvatus ja omien tunteiden tunnistamisen opettelu on väkivallan ehkäisytyön lähtökohta."

- Väkiältä tunkeutuu lapsen maailmaan nykyään myös digitaalisessa muodossa esim. pelien, elokuvien, internetin ja sosiaalisen median välityksellä.
- On tärkeää tutkia, mikä aggressiivisuuden juurisyy on ja puuttua siihen. Pelkkä näkyvä oireilu on usein jäävuoren huippu.
- Hyväksy lapsi, vaikka et hyväksyisi hänen tekojaan. Näe väärin toimivassa lapsessa aina myös hyvää. Sanoita ajatuksesi ja tunteesi ääneen lapselle. Aseta tavoite uusille taidoille, seuraa niitä ja kannusta ja palkitse, kun lapsi on oppinut uusia turvallisia toimintatapoja.
- Tartu sopiviin hetkiin osoittaa välittämistä ja puhua huolesta - tilaisuudet eivät välttämättä aina toistu. Lapsi kuulee, vaikka ei näyttäisi kuuntelevan.

”Ei se väkivalta oikeastaan näy meidän työssä.”

”Ei sitä kovin paljon tule ilmi.”

Puheeksiotto

- Kaikki, jotka kohtaavat työssään lapsia ja nuoria, ovat velvollisia havainnoimaan lapsen hyvinvointia. **Koska lapsi/nuori ei yleensä omatoimisesti kerro väkivallasta, siitä täytyy kysyä.**
- **Keskustelun voi avata kyselemällä yleisesti kuulumisia.** Lapselta voi kysyä myös esimerkiksi siitä, **pelottaako häntä** joskus jossain tai **kohtelee joku häntä huonosti tai epäreilusti.** Nuorelta voi kysyä, **miten hän kuvailee suhdettaan vanhempiinsa** tai kavereihinsa sekä sitä, millaisia konflikteja suhteissa on ollut. Riidoista ja riitelystä kannattaa kysyä suoraan: Miten teillä teillä riidellään? Mistä aiheista? Miten usein? Kenen kanssa riitoja tulee? Mitä riidoissa tapahtuu?
- Kun havaitset otollisen tilanteen avata keskustelu, käytä se.
- **Turva10** on Ensi- ja turvakotien liiton maksuton puheeksiottovälineistö, jonka voi ladata netistä. Koska väkivaltakokemuksen sanallistaminen voi olla vaikeaa joko trauman luonteesta tai lapsen ikä- ja kehitystahosta johtuen, tarjolla on esim. kuvakortteja turvallisuuden sekä turvattomuuden ja väkivallan puheeksiottoon eri ikäisten lasten ja nuorten kanssa.

Miten reagoida, jos lapsi kertoo väkivallasta tai hyväksikäytöstä?

- **Kuuntele rauhallisesti.** Kiitä lasta, että hän kertoo sinulle näin tärkeästä asiasta. **Vapauta lapsi syyllisyydestä.**
- **Kirjoita ylös, mitä lapsi sanoo.** Anna lapsen kertoa omin sanoin. Voit kysyä tarkentavia kysymyksiä esim. ”Mitä tarkoittit, kun sanoit...?” ”Kerrotko vielä vähän tarkemmin...?” Älä tuo keskusteluun uusia näkökulmia. Älä tee tulkintoja. **Kirjaa ylös myös tilanne, jossa asia on tullut esiin sekä lapselle esitetyt kysymykset.**
- **Esitä avoimia kysymyksiä, vältä johdattelua.** Jatkotutkimusten kannalta on parempi, että lapsen kanssa ei ole keskusteltu asiasta kovin yksityiskohtaisesti ts. lapsen ajatuksiin on vaikutettu mahdollisimman vähän. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö lapsen kanssa voisi puhua väkivallasta. Lapsella on oikeus halutessaan kertoa ja aikuisella on tällöin velvollisuus kuunnella.
- **Lastensuojelua voi konsultoida myös siitä, mitä lapselta kannattaa tilanteessa kysyä.** Lapselle voi esim. kertoa, että jutellaan ihan kohta lisää, kun löydetään rauhallinen paikka, ja tehdä tässä välissä konsultaatio. Myös työparia voi pyytää mukaan kuuntelemaan lapsen kertomus, kun varmistaa, että tämä sopii lapselle.
- Ole lapselle rehellinen. Kerro, mitä seuraavaksi tapahtuu. Lievitä lapsen hätää ja pelkoa. Lapselle on erityisen tärkeää, miten ammattilaiset kohtaavat hänen vanhempansa.
- **Mikäli huoltajaa epäillään väkivallasta, odota tietojen luovuttamisen kanssa** kunnes asiaa on lastensuojelun toimesta selvitetty. Konsultoi poliisia tutkintapyyntöä tekemisestä.

Turvasuunnitelma

Turvasuunnitelma lapsen kanssa pelottavien tilanteiden varalta voidaan tehdä keskustellen ja vapaamuotoisesti kirjoittaen tai piirtäen

- Mitä voit tehdä, jos pelottaa?
- Mikä on turvallinen paikka, jossa ei pelota?
- Kenelle voit soittaa? Kenen luokse voit mennä?
- Mikä vähentää pelon tunnetta?

- Mistä löydät tärkeät puhelinnumerot: vanhempien, isovanhempien, naapurin, kummin, ystävien? Muistatko hätänumeron?

- Lapsen puhelimessa kannattaa olla 112 -sovellus, jotta hänet paikannetaan.

Miten autan lasta?

Kohtaaminen: Kohtaa lapsi. Väkivaltakokemuksissa lapsen oma minuus on usein hukassa. Hän ei koe olevansa olemassa. Kannusta lasta näkemään oma persoona ja ole hänestä kiinnostunut.

Voimavarakeskeinen työskentely korostaa ongelmien sijaan ratkaisuja. Luo toivon ilmapiiriä. Sanoilla luomme todellisuutta - käytä myönteistä tulevaisuuspuhetta. "Kun tämä vaikea vaihe päättyy, mitä haluaisit oppia? Mistä haaveilet?"

Toiminnallisuus: Työskentely on lapsentasoista, leikkimistä, piirtämistä, rakentamista ja toiminnan yhteydessä keskustelemista. Anna lapselle lupa puhua tai olla puhumatta. Ole hänen tasollaan myös kielellisesti.

Huumori: Vaikka puhutaan vaikeista asioista, on lupa nauraa ja hassutella. Huumori voi olla keino vapauttaa stressaantunutta kehoa ja mieltä. Moni asia voi olla yhtä aikaa totta: vaikea perhetilanne ja lähestyvät kaverisynttärät.

Tukiverkot: Ratkaisu ongelmaan ei välttämättä löydy ongelman maastosta. Kartoita lapsen tukiverkot, jotka mahdollistavat korjaavat kokemukset. Resilienssi eli selviytymiskyky lisääntyy, kun suojaavia tekijöitä vahvistetaan, vaikka ongelmia ei sillä hetkellä saadakaan pois.

Nuoret ja väkivalta

Koska kokijasta tulee helposti tekijä, varhainen puuttuminen väkivallan kokemuksiin ja oikea-aikainen tuki on tärkeää.

Nuorilla väkivalta voi olla keino ottaa valtaa ja kontrollia takaisin silloin, kun elämässä on turvattomuutta.

Suurin syy väkivallan taustalla on ulkopuolisuuden tunteen eri asteet: Nuoret voivat hakea turvaa itselleen esim. kantamalla teräasetta, joka voidaan tulkita viranomaisten kannalta väärin. Taustalla ovat kuitenkin nuoren tarpeet.

Nuorilla pelko yksinjäamisestä voi olla niin suuri, että nuori valitsee mieluummin itselleen haitallisen seuran kuin yksinjäämisen.

Taustalla saattaa myös olla kokemus, etteivät nuoret saa apua sitä pyytäessään.

Mikä avuksi?

Arjen tasolla tapahtuvat kohtaamiset ovat merkityksellisiä. Yksikin työntekijäkontakti voi olla merkittävä, mikäli nuori kokee että hän tulee aidosti nähdyksi ja kuulluksi. Tämä luo toiveikkuutta.

Hyvä yhteistyö yhteiskunnan eri toimijoiden kesken, oikean tiedon jakaminen. Myös nuoret tarvitset tietoa palveluista.

Peruspalveluihin riittävästi resursseja ja niiden oikea kohdentaminen:

Nuorille tietoa väkivallan muodoista, kouluille keinoja ja tukea puuttua väkivaltaan ja vanhemmuuden tukea oikea-aikaisesti.

Jokaisella on inhimillinen tarve tulla näkyväksi, olla merkityksellinen ja arvokas. Arjessa tulisi olla riittävästi mielekästä ja iloa tuottavaa tekemistä. Kuuluminen joukkoon on ihmisen perustarve.

Mikä auttaa nuoria puhumaan?

Nuoret puhuvat huolistaan mieluiten ystäviensä tai vanhempiensa kanssa.

Se, että nuori puhuu ammattilaiselle vaatii turvallisuuden tunteen: tutun ammattilaisen, jonka kanssa tapaamiset ovat säännöllisiä.

Nuorten toiveita ammattilaiselle

”Ymmärtää ne asiat, miksi käyn hänen luonaan”

”Osaa samaistua asioihin”

”Ymmärtää tai ainakin yrittää”

Lähde: Nuorten hyvinvointikysely 2021 ”Miten sä voit?”

(Barnavårdsföreningen, Ensi- ja turvakotien liitto, Kasper - Kasvatus- ja perheneuvonta ry ja Yhden Vanhemman Perheiden liitto / VeNyvä-toiminta)

**Vanhempien kohtaamistaitojen
vahvistaminen hyödyttää
lapsia ja nuoria**

Mitä hyvää väkivallasta kertomisesta seuraa lapselle ja hänen perheelleen?

*Lapsen näkökulmasta **tällä hetkellä** ei välttämättä mitään!*

- Velvollisuus-näkökulma ohjaa viranomaisten toimintaa.
- Perustele lapselle, että viranomainen on lasten suojelija silloin, kun omat vanhemmat toimivat väärin, ja tilanteissa tarvitaan ulkopuolista apua.
- Rikosprosessit ovat todella raskaita, koska huomio on rikoksessa, ei lapsessa. Kuka tukee lasta prosessin aikana?
- Vanhemmat ovat mukana koko ajan. Mitä vanhemmille tarjotaan, kun prosessi keskittyy vain lapseen?
- Vahvista uskoa tulevaisuuteen, luo toivoa!

Kokemus hyväksytyksi ja rakastetuksi tulemisesta.

Kokemus omasta arvosta ja elämän tarkoituksesta.

Usko siihen, että oma paikka maailmassa löytyy.

Luottamus siihen, että riittää ja pärjää omana itsenään.

Lupa tehdä virheitä ja epäonnistua. Uskallus pyytää apua tarvittaessa.

Kyky sanoittaa ja käsitellä tunteita.

TOIVO

Lupa unelmoida

Turvalliset ja välittävät aikuiset kasvuyhteisöissä

Säännölliset arkirutiinit ja perustarpeista huolehtiminen

Iloa tuova harrastus

Ystävät

KESKIÖSSÄ LAPSI
EIKÄ VÄKIVALLAN
KOKEMUS!

Lemmikkieläin

VÄKIVALLALTA JA HYVÄKSIKÄYTÖLTÄ SUOJAAVAT TEKIJÄT

Henkilökohtaiset vahvuudet: luonteenpiirteet, lahjakkuus, osaaminen, mielenkiinnon kohteet.

Kun turvallisuudesta ja väkivallasta kysyy kaikilta, se ei ole leimaavaa eikä loukkaavaa.

Väkivallan ehkäisy on osa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistä eli se kuuluu kaikille sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteen ammattilaisille.

Tee turvallisuuden puheeksi ottamisesta omaan työhösi sopiva ja itsellesi luonteva käytäntö.

VÄKIVALLAN TUNNISTAMISEN JA TUEN TARJOAMISEN VAIHEET

Seksuaalirikosepäily:

Lastensuojelu saattaa lapsen kiireellisissä tapauksissa erikoissairaanhoidon päivystykseen.

Kiireettömissä tapauksissa tutkiminen tapahtuu vain poliisin tekemän virka-apu apupyynnön perusteella.

SERI-keskus palvelee yli 16-vuotiaita seksuaalirikosten uhreja.

DOKUMENTOI HUOLELLISESTI,
TEE TARVITTAESSA TIETOJEN
VIIVÄSTÄMINEN/SALAAMINEN

D
O
K
U
M
E
N
T
O
I

KERRO LAPSELLE, MITEN ASIAN
SELVITTELY ETENEE, OLE TUKENA TAI
VARMISTA, ETTÄ JOKU ON
TUKIHENKILÖNÄ

OTA YHTEYTTÄ HUOLTAJIIN VASTA SITTEN
KUN SE ON ARVIOITU TURVALLISEKSI

MUISTA ILMOITUSVELVOLLISUUTESI:

- LASTENSUOJELU
- SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS
- POLIISI

PYYDÄ ITSELLESI TYÖPARI KUN KESKUSTELET LAPSEN KANSSA

TURVASUUNNITELMA
TILANNEKARTOITUS JA RISKINARVIO

K
O
N
S
U
L
T
O
I

Pahoinpitelypäily:

Lastensuojelu saattaa lapsen tarvittaessa virka-aikaan omalle terveysasemalle, muuna ajankohtana sairaalan yhteispäivystykseen. Terveystuho konsultoi erikoissairaanhoidon mahdollisesta päivystysläheteen tarpeesta.

Mikäli lääkäri tutkimus perustuu poliisin virka-apupyntöön, tapahtuu tutkiminen aina erikoissairaanhoidossa erillisen ohjeen mukaisesti.

Konsultoi matalalla kynnyksellä.

Jos koet väkivallan uhkaa asiakkaan taholta, ota yhteyttä esimieheesi. Muista tehdä Hai-pro-ilmoitus.

Ota turvallisuus ja väkivalta puheeksi lapsen/nuoren kanssa esim. Turva10-välinettä* käyttäen. Esitä avoimia kysymyksiä, tee havaintoja. Kysy tarkentavia kysymyksiä mahdollisuuksien mukaan. Lähi-suhteissa tapahtuva väkivalta voi olla lasta traumatisoivaa, vaikka se ei kohdistuisi suoraan lapseen.

PALVELUOHJAUS VÄKIVALLAN EHKÄISYTYÖSSÄ

Väkivaltainen parisuhde ja väkivallan uhka

Nollalinja (24/7) p. 080 005 005
Valtakunnallinen kriisipuhelin
Rikosuhripäivystys
Vantaan turvakoti
Vantaan turvakodin avopalvelut
Lyömätön Linja Keski-Uusimaa
Monika-naisten kriisikeskus Mona
Miessakit ry
Maria Akatamia
Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Nettiturvakoti
SOPU-työ
Poliisi
Tukikeskus Varjo
Suvanto ry
Tukinet

Väkivallan kulttuuriset kysymykset

Turvakoti Mona
Kriisikeskus Monika
Nicehearts
SOPU-työ
Lyömätön Linja Espoo
haepua.info (Setlementti)

TURVAKODIT

Asiakas voi itse valita mihin turvakotiin haluaa mennä

Vantaan turvakoti
Pääkaupunkiseudun turvakoti ry:n turvakodit
Keski-Uudenmaan turvakoti
Turvakoti Mona
Sophie Mannerheimin turvakoti
Nettiturvakoti

Apua pojille ja miehille

Vantaan turvakodin avopalvelut
Lyömätön Linja Keski-Uusimaa
Miessakit ry
Nuortenkeskus Nuppi
Poikien Talo
Nuorten Kriisipiste
Tukikeskus Varjo
Turvaverkko Helsinki
SERI-keskus

Huoli omasta väkivaltaisesta käytöksestä

Nollalinja
Vantaan turvakodin avopalvelut
Lyömätön Linja Keski-Uusimaa
Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Miessakit ry
Maria Akatamia

Apua tytöille ja naisille

Vantaan turvakodin avopalvelut
Maria-Akatemia
Nuortenkeskus Nuppi
Tytöjen talo
Nuorten Kriisipiste
Kriisikeskus Monika
Tukikeskus Varjo
Turvaverkko Helsinki
SERI-keskus
Tukinainen

Väkivaltaa kokenut tai nähnyt lapsi/nuori

Lastensuojelu (ark. 8-16)
Sosiaali- ja kriisipäivystys (24/7)
Poliisin konsultaatio / Ankkuritoiminta
Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi / Nuorten Asema)
SPR:n Nuorten turvatalo
Vantaan turvakodin avopalvelut
Lyömätön Linja Keski-Uusimaa
Sekaisin Chat
Apua väkivaltaan - chat (ETKL)
Lasten ja nuorten chat (ETKL)
Nuorten Kriisipiste
Poikien talo / Tyttöjen talo
Turvaverkko Helsinki

Väkivaltaisella käytöksellä oireileva lapsi/nuori

Varhaiskasvatus
Kasvatus- ja perheneuvonta
Oppilas- ja opiskelijahuolto
Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi, Nuorten Asema)
Poliisin konsultaatio / Ankkuritoiminta
Lapsiperheiden palvelut
Terveyspalvelut
Lasten eroryhmät (Vantaa, Kasper ry)
Lastensuojelu

Välineitä väkivallan käsittelyyn lapsen ja nuoren kanssa

- **Turva10** (Ensi- ja turvakotien liitto)
- **Toivon & Turvan työkalu** (Pelastakaa Lapset ry)
- **Aggression portaat** (Väestöliitto)
- **Theraplay** (Suomen Theraplay-yhdistys ry)
- **Taitoja mielen toipumiseen** (THL)
- **Mukuoppi, Kids Skills** (Ben Furman)
- **Huolena nuoren radikalisoituminen?** Opas nuorten kanssa työskenteleville <https://dialogikasvatus.fi/>
- **Lapsen arki eron jälkeen 1 ja 2** (Vanhemmuussuunnitelma) (STM)

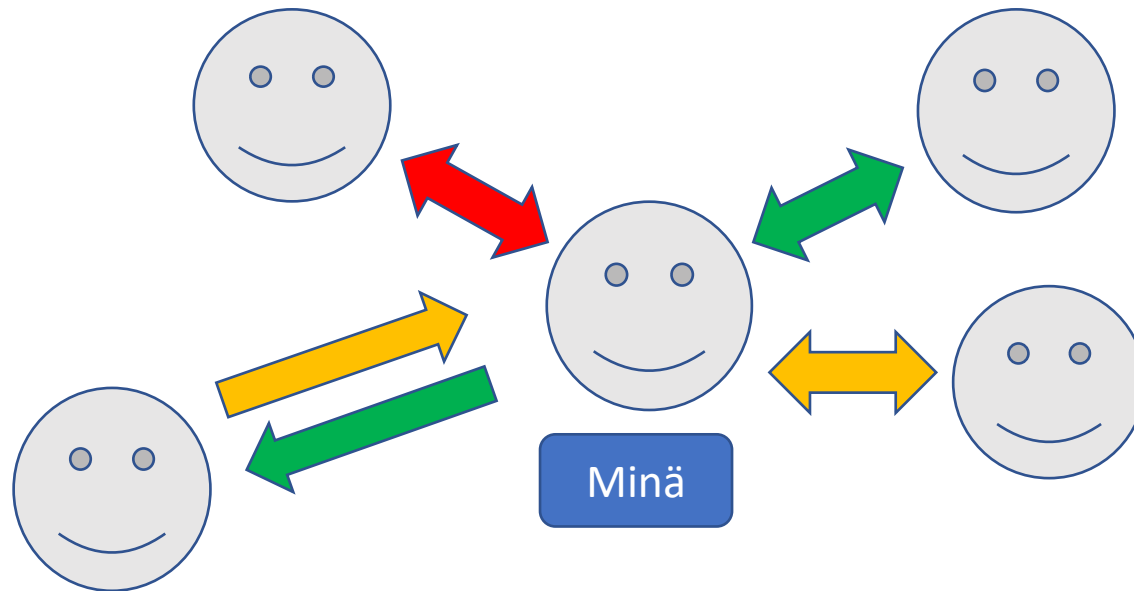
Kirjallisuutta:

- ❖ Ei koskaan liian myöhäistä saada onnellinen lapsuus (Ben Furman)
- ❖ Onnellinen lapsi (ja muut Jari Sinkkosen kirjat)
- ❖ Sisu, tahto, itsetunto (Raisa Cacciatore ja Erja Korteniemi-Poikela)

Lapsen vuorovaikutussuhteet –kaavio

Esimerkki harjoituksesta, jossa voidaan tarkastella lapsen vuorovaikutussuhteita:

Lapsi ja hänen verkostonsa tärkeät ihmiset kootaan esim. post-it-lapuille. Lappujen väliin piirretään erivärisiä nuolia kuvaamaan, millaiseksi lapsi tämän suhteen kokee. **Vihreä on turvallinen, riidaton suhde**, **keltainen on vaihteleva suhde** ja **punainen nuoli tarkoittaa suhdetta, jossa on paljon ristiriitoja**. Näin päästään lapsen kanssa keskustelemaan hänen ihmissuhteistaan, tarkastelemaan kannattelevia ihmissuhteita sekä mahdollisesti puuttumaan ja auttamaan häntä haitallisissa, ristiriitaisissa suhteissa.

”Luulin, että oon ollu ainut lapsi jolle on sattunut ikäviä asioista.”

”Puhuminen on vaikeeta kun ei tiijä mistä alottas, mutta kun on kerran puhunnu niin uskaltaa puhua toistekkii.”

”Ihan kun hävettäs se mitä mulle on sattunnu vaikka ei se ole mun syytä, että kotona tapellaan.”

Väkivallaton VAKE – YouTube: Kun lapsi lyö – Mitä teen kun lapsi käyttäytyy väkivaltaisesti?

Neliosainen videosarja, jossa perheterapeutti Heidi Kaipio vastaa kysymyksiin lapsen väkivaltaisesta käyttäytymisestä

Kun lapsi lyö - Mitä teen k... • 1/4
Väkivallaton VAKE

🔄 🔁 ⋮

- Kun lapsi lyö - Mitä t...**
Väkivallaton VAKE
282 katselukertaa • 9 kuukautta sitten
- Kun lapsi lyö - Mitä teen kun lapsi ...**
Väkivallaton VAKE
248 katselukertaa • 9 kuukautta sitten
14.25
- Kun lapsi lyö - Mitä teen kun lapsi ...**
Väkivallaton VAKE
138 katselukertaa • 9 kuukautta sitten
4.21
- Kun lapsi lyö - Mitä teen kun lapsi ...**
Väkivallaton VAKE
120 katselukertaa • 9 kuukautta sitten
3.39

**Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella vietetään
vuosittain marraskuussa
Väkivallan vastaista teemaviikkoa**

**Teemaviikkoa vietetään YK:n kansainvälisen naisiin kohdistuvan
väkivallan vastaisen päivän (25.11) kanssa samalla viikolla.**

Videoita eri kohderyhmille sekä materiaalia kasvatukseen ja opetustyön tueksi:

Väkivallaton VAKE – YouTube-kanava

Väkivallaton VAKE – nettisivut -> Väkivallan vastainen teemaviikko

Myös tänään luodaan lapsuusmuistoja.

VANTAAN
TURVAKOTI RY

